

A9-0151/2024

22.3.2024

*****I**

MIETINTÖ

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077B(COD))

Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta

Esittelijä: Nicolás González Casares

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

Tarkistukset säädösesitykseen

Palstoina esitettävät parlamentin tarkistukset

Poistettava teksti merkitään vasempaan palstaan ***lihavoidulla kursiivilla***. Tekstiä korvattaessa muutosmerkinnät tehdään molempiin palstoihin ***lihavoidulla kursiivilla***. Uusi teksti merkitään oikeaan palstaan ***lihavoidulla kursiivilla***.

Tarkistuksen tunnistetietojen ensimmäisellä ja toisella rivillä ilmoitetaan käsiteltävänä olevan säädösesityksen kohta, jota tarkistetaan. Jos tarkistus koskee olemassa olevaa säädöstä, jota säädösesityksellä muutetaan, tunnistetietojen kolmannella rivillä ilmoitetaan muutettavan säädöksen tyyppi ja numero ja neljännellä rivillä tarkistettavan tekstinkohdan paikannus.

Konsolidoituna tekstinä esitettävät parlamentin tarkistukset

Uusi teksti merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Poistettava teksti merkitään symbolilla ¶ tai yliviivauksella. Tekstiä korvattaessa muutosmerkinnät tehdään siten, että uusi teksti ***lihavoidaan ja kursivoidaan*** ja korvattava teksti poistetaan tai viivataan yli. Parlamentin yksiköiden tekemiä lopullisen tekstin teknisiä muutoksia ei merkitä.

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
LIITE: LUETTELO YHTEISÖISTÄ TAI HENKILÖISTÄ, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA	70
TALOUS- JA RAHA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	72
BUDJETTIVALIOKUNNAN KIRJE	92
SISÄMARKKINA- JA KULUTTAJANSUOJAVALIOKUNNAN KIRJE.....	96
ASIAN KÄSITTELY ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA.....	101
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	102

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077B(COD))

(Tavallinen lainsäätämisyjärjestys: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (COM(2023)0148),
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 2 kohdan ja 194 artiklan 2 kohdan a alakohdan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C9-0049/2023),
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 3 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 14. kesäkuuta 2023 antaman lausunnon¹,
- ottaa huomioon alueiden komitean 5. heinäkuuta 2023 antaman lausunnon²,
- ottaa huomioon asiasta vastaavan valiokunnan työjärjestyksen 74 artiklan 4 kohdan mukaisesti hyväksymän alustavan sopimuksen sekä neuvoston edustajan 22. joulukuuta 2023 päivätyllä kirjeellä antaman sitoumuksen hyväksyä Euroopan parlamentin kanta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 4 kohdan mukaisesti,
- ottaa huomioon puheenjohtajakokouksen 21. helmikuuta 2024 tekemän päätöksen, jolla teollisuus-, tutkimus- ja energiavalikunnalle myönnettiin lupa jakaa lainsäädäntömenettely kahteen osaan ja jättää täysistunnon käsiteltäväksi kaksi erillistä konsolidoitua tekstiä,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 59 artiklan,
- ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan lausunnon,
- ottaa huomioon budjettivaliokunnan ja sisämarkkina- ja kuluttajansuojavalikunnan kirjeet,
- ottaa huomioon teollisuus-, tutkimus- ja energiavalikunnan mietinnön (A9-0151/2024),

¹ EUVL C 293, 18.8.2023, s. 112.

² EUVL C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

1. vahvistaa jäljempänä esitetyn ensimmäisen käsittelyn kannan;
2. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se korvaa ehdotuksensa, muuttaa sitä huomattavasti tai aikoo muuttaa sitä huomattavasti;
3. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä kansallisille parlamenteille.

Tarkistus 1

EUROOPAN PARLAMENTIN TARKISTUKSET*

komission ehdotukseen

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON

DIREKTIIVI (EU) 2024/...,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta █ unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon³,

* Tarkistukset: uusi tai muutettu teksti merkitään lihavoidulla kurssiivilla, poistot symbolilla █.

³ EUVL C 293, 18.8.2023, s. 112.

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁴,
noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä⁵,

⁴ EUVL C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

⁵ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ... [(EUVL ...)] / (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä)], ja neuvoston päätös, tehty ... päivänä ...kuuta

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Sähkötukkimarkkinoilla on havaittu erittäin korkeita hintoja ja heilahteluja syyskuusta 2021 lähtien. Tämä johtuu pääasiassa sähkön tuotantoon käytettävän kaasun korkeasta hinnasta, kuten Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto, jäljempänä ACER, totesi huhtikuussa 2022 laatimassaan lopullisessa arvioissa EU:n sähkön tukkimarkkinoiden rakenteesta.
- (2) Venäjän Ukrainaan, joka on energiayhteisösopimuksen⁶ sopimuspuoli, kohdistaman hyökkäyssodan kiihtyminen ja sotaan liittyvät kansainväliset pakotteet ovat helmikuusta 2022 alkaen **johtaneet kaasukriisiin**, häirinneet maailmanlaajuisia energiemarkkinoita, pahentaneet korkeiden kaasunhintojen ongelmaa ja aiheuttaneet merkittäviä kerrannaisvaikutuksia sähkön hintoihin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on aiheuttanut epävarmuutta myös muiden voimalaitoksissa käytettyjen hyödykkeiden, kuten kivihiiilen ja raakaöljyn, tarjonnasta. Tämä on entisestään lisännyt sähkön hintojen epävakautta. ***Useiden ydinreaktoreiden vähäisempi saatavuus ja alhainen vesivoiman tuotanto ovat puolestaan lisänneet sähkön hintojen nousua.***

⁶ EUVL L 198, 22.7.2006, s. 18.

- (3) Vastauksena tähän tilanteeseen *komissio esitti lokakuussa 2021 tiedonannossaan ”Miten vastata energian hintojen nousuun: toiminta- ja tukivälineistö”* valikoiman toimenpiteitä, joita *unioni* ja sen jäsenvaltiot voivat käyttää puuttuakseen korkeiden energianhintojen *kotitalousasiakkaille* ja yrityksille aiheuttamiin välittömiin vaikutuksiin, mukaan lukien tulotuki, verohelpotukset, *energian* säästö ja varastointitoimenpiteet ■ , ja parantaakseen kykyä sietää tulevia hintasokkeja. Komissio hahmotteli 8 päivänä maaliskuuta 2022 antamassaan tiedonannossa ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet” lisätoimenpiteitä, joilla tätä välineistöä voidaan vahvistaa ja joilla nouseviin energianhintoihin voidaan vastata. Komissio otti 23 päivänä maaliskuuta 2022 käyttöön myös väliaikaisen valtiontukijärjestelmän, joka sallii tietyt tuet korkeiden energianhintojen vaikutusten lieventämiseksi.

- (4) Komissio esitteli 18 päivänä toukokuuta 2022 antamassaan REPowerEU-suunnitelmaa koskevassa tiedonannossaan lisätoimenpiteitä, joissa keskitytään energiansäästöön, energiatoimitusten monipuolistamiseen, **suurempaan energiatehokkuustavoitteeseen** ja uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen ja joilla pyritään vähentämään unionin riippuvuutta venäläisistä fossiilisista polttoaineista. Siihen sisältyi myös ehdotus uusiutuvien energialähteiden osuutta koskevan unionin vuoden 2030 tavoitteen nostamisesta 45 prosenttiin. Myös energiamarkkinoiden lyhyen aikavälin interventioiden ja sähkömarkkinoiden rakenteen pitkän aikavälin parannusten toimintalinjoista 18 päivänä toukokuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa esitettiin lyhyen aikavälin lisätoimenpiteitä korkeisiin energiahintoihin puuttumiseksi. Tämän lisäksi siinä määriteltiin aloja, joilla sähkömarkkinoiden rakennetta voitaisiin parantaa, ja ilmoitettiin aiheesta arvioida kyseisiä aloja lainsäädäntökehyksen muuttamiseksi.

- (5) Vastatakseen kiireellisesti hintakriisiin ja turvallisuuteen liittyviin huolenaiheisiin ja puuttuakseen kansalaisten kohtaamiin hinnankorotuksiin *unioni hyväksyi useita säädöksiä, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/1032⁷, jolla luotiin vahva kaasun varastointijärjestelmä, sekä neuvoston asetuksen (EU) 2022/1369⁸, jolla tarjottiin tehokkaita kaasun ja sähkön kysynnän vähentämistoimenpiteitä, neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854⁹, jolla luotiin hintarajoitusjärjestelmiä ansiottomien voittojen välttämiseksi niin kaasun- kuin sähkömarkkinoilla, ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2577¹⁰, jolla vahvistettiin toimenpiteitä uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyjen nopeuttamiseksi.*

⁷ *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).*

⁸ *Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).*

⁹ *Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).*

¹⁰ *Neuvoston asetus (EU) 2022/2577, annettu 22 päivänä joulukuuta 2022, kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 36).*

- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiin (EU) 2018/1999¹¹, (EU) 2019/942¹² ja (EU) 2019/943¹³ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin (EU) 2018/2001¹⁴, (EU) 2018/2002¹⁵ ja (EU) 2019/944¹⁶, joita yhdessä kutsutaan ”Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille”-säästöpakettiksi, perustuvien hyvin integroituneiden energiamarkkinoiden ansiosta unioni voi hyötyä energian sisämarkkinoiden taloudellisista eduista *kaikissa* olosuhteissa ja siten taata toimitusvarmuuden ja jatkaa hiilestä irtautumista *unionin ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi*. Rajat ylittävä yhteenliitettävyys takaa myös sähköjärjestelmien turvallisemman, luotettavamman ja tehokkaamman toiminnan *ja paremman kyvyn sietää lyhyen aikavälin hintasokkeja*.

¹¹ *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).*

¹² *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 22).*

¹³ *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).*

¹⁴ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).*

¹⁵ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2002, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 210).*

¹⁶ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).*

(7) *Energian sisämarkkinoiden vahvistaminen ja ilmasto- ja energiasiirtymän tavoitteiden saavuttaminen edellyttävät merkittävää parannusta unionin sähköverkkoon, jotta sillä pystytään vastaamaan uusiutuvan energian kapasiteetin tuntuviin lisäyksiin, tuotettujen määrien säästä riippuvaiseen vaihtelevuuteen ja muuttuviin sähkönsiirron suuntauksiin eri puolilla unionia sekä esimerkiksi sähköajoneuvoista ja lämpöpumpuista aiheutuvaan uuteen kysyntään. Investoinnit verkkoihin sekä rajojen sisällä että rajojen yli ovat välttämättömiä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan, myös toimitusvarmuuden, kannalta. Ne ovat tarpeellisia, jotta uusiutuvan energian tuotanto ja sen kysyntä voidaan integroida tilanteessa, jossa ne sijaitsevat aiempaa kauempana toisistaan, ja näin saavuttaa unionin ilmasto- ja energiatavoitteet. Näin ollen kaikilla unionin sähkömarkkinoiden uudistuksilla olisi edistettävä unionin sähköverkon yhtenäisyyttä ja varmistettava, että kaikki jäsenvaltiot saavuttavat sähköverkkojen yhteenliittäasteen asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan d alakohdan 1 alakohdassa säädetyn sähköverkkojen yhteenliittäasteen tavoitteen (vähintään 15 prosenttia vuonna 2030) mukaisesti ja että tätä yhteenliittämiskapasiteettia käytetään mahdollisimman paljon rajatylittävään kauppaan. Lisäksi on varmistettava unionin sähköverkon ja yhteysinfrastruktuurin, kuten asetuksen (EU) 2022/869¹⁷ nojalla perustettujen unionin yhteistä etua koskevien hankkeiden, rakentaminen ja parantaminen. Kaikille unionin kansalaisille ja yrityksille olisi tarjottava riittävä yhteenliitettävyyys, sillä se voi tarjota merkittäviä mahdollisuuksia osallistua unionin energiasiirtymään ja digitalisaatioon. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 349 artiklassa tarkoitettuihin syrjäisimpiin alueisiin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota; mainitussa artiklassa tunnustetaan niiden erityiset rajoitukset ja määrätään niitä koskevien erityistoimenpiteiden hyväksymisestä.*

17

- (8) Sähkömarkkinoiden nykyinen rakenne on myös edesauttanut sellaisten uusien ja innovatiivisten tuotteiden, palvelujen ja toimenpiteiden syntymistä sähkön vähittäismarkkinoilla, jotka tukevat energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöönottoa ja lisäävät valinnanmahdollisuuksia, jotta kuluttajien olisi helpompi pienentää energialaskujaan myös pienimuotoisten tuotantolaitosten ja kulutusjoustoja tarjoavien uusien palvelujen avulla. Energiajärjestelmän digitalisoinnin tarjoamien mahdollisuuksien, kuten kuluttajien aktiivisen osallistumisen, hyödyntäminen ja laajentaminen on keskeistä unionin tulevilla sähkömarkkinoilla ja -järjestelmissä. Samalla olisi kunnioitettava kuluttajien valintoja ja annettava heille mahdollisuus hyödyntää erilaisia sopimustarjouksia **sekä suojeltava kotitalouskuluttajia korkeilta hinnoilta energiakriisin aikana. Energiajärjestelmän integroinnilla tarkoitetaan sitä, että energiajärjestelmä suunnitellaan ja sitä käytetään yhtenä kokonaisuutena, joka kattaa useita energiankantajia, infrastruktuureja ja kulutussektoreita, muodostamalla näiden välille vahvemmat yhteydet niin, että ne ovat synergiassa keskenään ja niitä tuetaan digitalisaatiolla, jolloin tavoitteena on tuottaa turvallisia, kohtuuhintaisia, käyttövarmoja ja kestäviä energiapalveluja.**
- (9) Vallitsevan energiakriisin aikana sähkömarkkinoiden nykyisessä rakenteessa on ■ paljastunut myös useita ■ puutteita **ja odottamattomia seurauksia**, jotka liittyvät fossiilisten polttoaineiden korkeiden ja epävakaiden hintojen vaikutukseen lyhyen aikavälin sähkömarkkinoihin, mikä altistaa **kotitalousasiakkaat** ja yritykset merkittäville hintapiikeille, jotka vaikuttavat niiden sähkölaskuihin.

- (10) Uusiutuvan energian ja puhtaiden joustavien teknologioiden nopeampi käyttöönotto on kestävin ja kustannustehokkain tapa vähentää rakenteellisesti fossiilisten polttoaineiden kysyntää sähköntuotannossa ja suorassa kulutuksessa sähköistämisen ja energijärjestelmän integroinnin avulla. Alhaisten toimintakustannustensa ansiosta uusiutuvat energialähteet voivat vaikuttaa myönteisesti sähkön hintoihin kaikkialla unionissa ja vähentää ■ fossiilisten polttoaineiden kulutusta.
- (11) Sähkömarkkinoiden rakenteeseen tehtävillä muutoksilla olisi varmistettava, että uusiutuvan energian lisääntyvästä käyttöönotosta ja energiasiirtymästä kokonaisuudessaan saatavat hyödyt välittyvät kuluttajille, myös kaikkein heikoimmassa asemassa oleville, ja viime kädessä suojaavat heitä energiakriiseiltä ja estävät entistä useampia kotitalousasiakkaita joutumasta energiaköyhyyteen.
- Kyseisillä muutoksilla*** olisi vähennettävä fossiilisten polttoaineiden, erityisesti kaasun, korkeiden hintojen vaikutusta sähkön hintoihin, jotta kotitalousasiakkaat ja yritykset voisivat hyödyntää kestävästä uusiutuvista ja vähähiilisistä lähteistä tuotettua kohtuuhintaista ja varmaa energiaa pidemmällä aikavälillä ***sekä energiatehokkaita ratkaisuja energian kokonaiskustannusten vähentämisessä, mikä saattaa vähentää tarvetta sähköverkkojen ja tuotantokapasiteetin laajentamiseen.***

- (12) Sähkömarkkinoiden rakenneuudistuksella *pyritään saavuttamaan kohtuuhintaiset ja kilpailukykyiset sähkön hinnat kaikille kuluttajille. Näin ollen sen pitäisi* hyödyttää kuluttajien lisäksi myös unionin teollisuusyritysten kilpailukykyä helpottamalla puhtaaseen teknologiaan tehtäviä investointeja, joita ne tarvitsevat saavuttaakseen nollanettosiirtymän. Unionin energiasiirtymää on tuettava vahvalla puhtaan teknologian tuotantopohjalla. Uudistuksilla tuetaan teollisuuden kohtuuhintaista sähköistämistä ja unionin asemaa maailmanlaajuisena johtajana puhtaiden energiateknologioiden tutkimuksessa ja innovoinnissa.

- (13) Uusien tuotanto- ja kulutuslaitosten, erityisesti uusiutuvaa energiaa tuottavien laitosten, liittäminen viivästyy usein. Yksi syy tällaisiin viivästyksiin on käytettävissä olevan verkkokapasiteetin puute sijoittajan valitsemassa paikassa, mikä edellyttää verkon laajentamista tai vahvistamista laitosten liittämiseksi järjestelmään. Uusi vaatimus, jonka mukaan sähköverkonhaltijoiden on sekä siirto- että jakelutasoilla julkaistava ja päivitettävä tiedot niiden toiminta-alueilla **uusia liitäntöjä varten** käytettävissä olevasta kapasiteetista, helpottaisi investoijien mahdollisuuksia saada tietoa järjestelmässä käytettävissä olevasta verkkokapasiteetista ja siten vauhdittaisi päätöksentekoa, mikä puolestaan nopeuttaisi uusiutuvan energian vaadittua käyttöönottoa. **Jakeluverkonhaltijoiden olisi päivitettävä nämä tiedot säännöllisesti, vähintään neljännesvuosittain. Vaikka jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, ettei kyseistä vaatimusta sovelleta sellaisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin, niiden olisi kannustettava kyseisiä yrityksiä antamaan kyseiset tiedot verkonkäyttäjille vuosittain ja edistettävä yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden kanssa tätä tarkoitusta varten.** **Verkonhaltijoiden olisi myös julkaistava käytettävissä olevan verkkokapasiteetin määrittämisessä käytetyt kriteerit, kuten olemassa oleva kysyntä ja tuotantokapasiteetti, oletukset, jotka on tehty uusien verkonkäyttäjien mahdollisen integroinnin jatkamiseksi, asiaankuuluvat tiedot mahdollisesta energian rajoittamisesta ja odotettavissa oleva asiaankuuluva verkon kehittäminen.**

- (14) Lisäksi jakeluverkonhaltijoiden olisi verkkoon liittämistä koskevien pyyntöjen pitkiin vastausaikoihin liittyvän ongelman ratkaisemiseksi annettava verkonkäyttäjille selkeää ja läpinäkyvää tietoa heidän liitännäpyyntöjensä tilasta ja käsittelystä. Jakeluverkonhaltijoiden olisi **toimitettava** tällaiset tiedot kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämispäivästä **ja päivitettävä ne säännöllisesti, vähintään neljännesvuosittain.**
- (15) *Alueilla, joilla sähköverkon kapasiteettia on saatavilla rajoitetusti tai ei lainkaan, verkkoon liittämistä pyytävien verkonkäyttäjien olisi voitava hyötyä muusta kuin kiinteästä ja joustavasta liittymissopimuksesta. Tällainen liittymissopimus voisi esimerkiksi ottaa huomioon energian varastoinnin tai rajoittaa joko aikaa, jolloin voimalaitos voi syöttää sähköä verkkoon, tai sähköntuotantokapasiteetin vientiä, mikä mahdollistaa osittaisen liittymisen. Verkonhaltijoiden olisi tarjottava mahdollisuus tehdä joustavia liittymissopimuksia tällaisilla alueilla. Sääntelyviranomaisten olisi luotava verkonhaltijoille kehyksiä tällaisten joustavien liitännöjen tekemiselle ja varmistettava, että etusijalle asetetaan rakenteellisia ratkaisuja tarjoavat verkon vahvistamiset, liittymissopimuksista tehdään kiinteitä heti verkon valmistumisen jälkeen, joustavat liitännät voivat olla pysyviä ratkaisualueilla, joilla verkon vahvistaminen ei ole tehokasta, ja verkkoon liittämistä pyytävälle verkonkäyttäjille annetaan mahdollisuuksien mukaan tietoa joustavaan liittymissopimukseen liittyvästä ennakoitusta rajoitusten tasosta.*

- (16) Kuluttajat altistuivat energiakriisin aikana erittäin epävakaille energian tukkuhinnoille, ja heidän mahdollisuutensa osallistua energiamarkkinoille ovat olleet rajalliset. Monilla kotitalousasiakkailla on ollut *taloudellisia* vaikeuksia, *eivätkä he ole pystyneet maksamaan* laskujaan. Eniten ovat kärsineet heikossa asemassa olevat ja energiaköyhyydestä kärsivät asiakkaat, mutta myös keskituloiset *kotitalousasiakkaat* ovat kohdanneet tällaisia vaikeuksia. *Korkeilla energian hinnoilla voi myös olla kielteinen vaikutus kuluttajien terveyteen, hyvinvointiin ja yleiseen elämänlaatuun.* Siksi on tärkeää parantaa kuluttajien oikeuksia ja suojaa, jotta kuluttajat voivat hyötyä energiasiirtymästä, irrottaa sähkölaskunsa energiamarkkinoiden lyhyen aikavälin hintakehityksestä ja tasapainottaa riskiä toimittajien ja kuluttajien välillä.

- (17) Kuluttajien saatavilla olisi oltava laaja valikoima tarjouksia, jotta he voivat valita tarpeitaan vastaavan sopimuksen. Toimittajat ovat kuitenkin vähentäneet tarjouksiaan, kiinteähintaiset sopimukset ovat käyneet harvinaisiksi ja tarjousten valinnanvara on kutistunut. Kuluttajilla olisi aina oltava mahdollisuus valita kohtuuhintainen kiinteähintainen ja määräaikainen *sähkötoimitussopimus*, eivätkä toimittajat saisi yksipuolisesti muuttaa sopimusehtoja *tai purkaa sopimusta* ennen tällaisen sopimuksen voimassaolon päättymistä. *Tästä huolimatta dynaamiset hintasopimukset ovat edelleen olennaisen tärkeitä ja uusiutuvien energialähteiden yleistymisen markkinoilla voi auttaa kuluttajia pienentämään energialaskujaan. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapauttaa toimittajat, joilla on yli 200 000 loppuasiakasta ja jotka tarjoavat ainoastaan dynaamisia hintasopimuksia, velvoitteesta tarjota kiinteähintaisia ja määräaikaisia sopimuksia edellyttäen, että tällainen vapautus ei vaikuta kielteisesti kilpailuun ja että riittävä kiinteähintaisten ja määräaikaisten sopimusten valikoima säilytetään.*

- (18) Jos sähkötoimittajat eivät varmista, että niiden sähköntarjonta on suojattu riittävästi, sähkön tukkuhintojen muutokset voivat altistaa ne taloudelliselle riskille ja johtaa niiden maksukyvyttömyyteen, jolloin ne voivat siirtää kustannukset kuluttajille ja muille verkonkäyttäjille. Sen vuoksi toimittajien olisi oltava asianmukaisesti suojattuja, kun ne tarjoavat kiinteähintaisia sopimuksia. Asianmukaisessa suojausstrategiassa olisi otettava huomioon toimittajan mahdollisuudet hyödyntää omaa tuotantoaan ja sen pääomarakenne sekä sen altistuminen tukkumarkkinahintojen muutoksille, ***toimittajan koko ja markkinarakenne.***
- Asianmukaisten suojausstrategioiden olemassaolo voidaan varmistaa yleisillä säännöillä, joita valvotaan arvioimatta erikseen yksittäisten toimittajien asemaa tai strategioita. Toimittajien suojausstrategioiden arvioimiseksi voitaisiin käyttää toimittajia koskevia stressitestejä ja raportointivaatimuksia.***

- (19) Kuluttajien olisi voitava valita toimittaja, joka tarjoaa heidän tarpeitaan parhaiten vastaavan hinnan ja palvelun. Kehittyvä mittaus- ja alamittaustekniikka yhdistettynä tieto- ja viestintätekniikkaan mahdollistaa teknisesti useiden toimittajien käyttämisen yhdessä tilassa ■ . Asiakkaiden olisi voitava valita erillinen sähkötoimittaja *etenkin* sellaisten laitteiden, kuten lämpöpumppujen tai sähköajoneuvojen, käyttöä varten, joiden kulutus on erityisen suurta tai joiden sähkönkulutusta voidaan myös automaattisesti siirtää hintasignaalien perusteella. *Tätä varten asiakkaiden olisi voitava saada käyttöönsä useampi kuin yksi mittaus- ja laskutuspiste, jotka yksi niiden tiloihin tuleva liitäntäpiste kattaa ja jonka ansiosta eri laitteiden mittaus ja sähkönsyöttö voidaan suorittaa erikseen. Mittauspisteet olisi erotettava toisistaan selvästi, ja niiden olisi oltava sovellettavien teknisten sääntöjen mukaisia. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä liitännäiskustannusten jakamista koskevat säännöt. Silloin kun älykkäät mittausjärjestelmät voivat kattaa suoraan useamman kuin yhden mittauspisteen, asiakkaat voivat järjestelmiä käyttämällä tehdä useamman kuin yhden sähkötoimitussopimuksen samanaikaisesti. Toimittajilla olisi oltava tasevastuu ainoastaan niiden mittaus- ja laskutuspisteiden osalta, joihin ne toimittavat.*

Kun otetaan käyttöön erillisiä mittausratkaisuja, jotka on liitetty tai sisällytetty laitteisiin, joilla on joustava ja säädettävissä oleva kuormitus, loppuasiakkaat voivat ***lisäksi*** osallistua muihin kannustinperusteisiin kulutusjoustojärjestelmiin, jotka tarjoavat joustopalveluja sähkömarkkinoilla ja siirto- ja jakeluverkonhaltijoille. Yleisesti ottaen tällaisten järjestelyjen olisi ***oltava energian yhteiskäyttöön soveltuvia ja niillä olisi*** edistettävä kulutusjoustopuoleen laajempaa käyttöönottoa ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä, jotta ***asiakkaat*** voivat paremmin hallita energiankäyttöään ja laskujaan, ja samalla olisi tarjottava sähköjärjestelmälle lisäjoustoa kysynnän ja tarjonnan vaihteluista selviämiseksi.

- (20) Energiatarjousten monimutkaistumisen ja erilaisten markkinointikäytäntöjen vuoksi kuluttajilla on usein vaikeuksia ymmärtää täysin, minkälaisia vaikutuksia toimittajien tarjouksilla tai allekirjoitetulla sopimuksella on. Epäselvyyttä on usein erityisesti siitä, miten hinta muodostuu, mitkä ovat sopimuksen uusimisen ehdot, mitä seurauksia sopimuksen purkamisella on tai miksi toimittaja muuttaa ehtoja. Sen vuoksi aggregointia harjoittavien toimittajien tai markkinaosapuolten olisi ennen sopimuksen tekemistä tai jatkamista annettava kuluttajille keskeiset tiedot energiatarjouksista tiiviissä ja helposti ymmärrettävässä muodossa.

- (21) Jotta voidaan varmistaa toimitusten jatkuvuus kuluttajille *erityisesti tapauksissa, joissa* toimittaja ei pysty huolehtimaan velvollisuuksistaan, jäsenvaltioissa olisi *oltava käytössä viimesijaisen toimittajan järjestelmä*. Viimesijainen *toimittaja olisi voitava* nimetä *joko ennen toimittajan toimitushäiriötä tai sen aikana*. Tällaista *viimesijaista toimittajaa* voidaan kohdella yleispalvelun tarjoajana. *Viimesijainen toimittaja* voisi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös jakelutoimintaa, edellyttäen, että se täyttää ■ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944¹⁸ mukaiset toimintojen eriyttämisvaatimukset. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että jäsenvaltioilla olisi velvollisuus toimittaa sähköä tiettyyn kiinteään vähimmäishintaan. *Kun jäsenvaltio velvoittaa viimesijaisen toimittajan toimittamaan sähköä asiakkaalle, joka ei saa markkinapohjaisia tarjouksia, sovelletaan direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklan edellytyksiä, ja tällaisessa velvoitteessa hintaa voidaan säännellä ainoastaan sellaisessa määrin kuin mitä kyseinen asiakas on oikeutettu hyötymään säännelystä hinnasta. Arvioitaessa muiden kuin kotitalousasiakkaiden saamien tarjousten markkinapohjaisuutta jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon yksilölliset kaupalliset ja tekniset olosuhteet. Jos jäsenvaltio on jo ennen tämän direktiivin voimaantulopäivää nimennyt viimesijaisen toimittajan oikeudenmukaisella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä, ei ole tarpeen ottaa käyttöön uutta menettelyä viimesijaisen toimittajan nimeämiseksi.*

¹⁸ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).*

- (22) Energian yhteiskäyttö voi parantaa kykyä sietää korkeiden ja epävakaiden tukkumarkkinahintojen vaikutuksia kuluttajien energialaskuihin ja tarjota vaikutusmahdollisuuksia laajemmalle ryhmälle kuluttajia, joilla ei muuten ole mahdollisuutta ryhtyä aktiivisiksi asiakkaiksi taloudellisten rajoitteiden tai tilanpuutteen vuoksi, kuten heikossa asemassa olevat ja energiaköyhyydestä kärsivät asiakkaat. Se johtaa myös uusiutuvan energian käytön lisääntymiseen saamalla liikkeelle lisää yksityisiä pääomainvestointeja ja monipuolistamalla palkitsemistapoja. Asianmukaisten hintasignaalien ja varastojen integroinnin myötä sähkön yhteiskäyttö voi auttaa luomaan perustan pienten kuluttajien joustomahdollisuuksien hyödyntämiselle. ***Tämän direktiivin energian yhteiskäyttöä koskevat säännökset täydentävät itse tuotetun energian kulutusta koskevia Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001¹⁹ 21 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 15 artiklan säännöksiä, erityisesti itse tuotetun energian kollektiivisen kulutuksen osalta.***
- (23) Aktiivisilla asiakkailla, jotka omistavat varastointi- tai tuotantolaitoksen tai liisaavat tai vuokraavat sellaista, olisi oltava oikeus jakaa ylimääräistä tuotantoa ***korvausta vastaan tai ilmaiseksi*** ja antaa muille kuluttajille mahdollisuus ryhtyä aktiivisiksi asiakkaiksi tai jakaa yhteisesti liisattujen, vuokrattujen tai omistettujen laitosten, ***joiden kapasiteetti on enintään 6 MW***, tuottama tai varastoima uusiutuva energia joko suoraan tai järjestäjänä toimivan kolmannen osapuolen kautta.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

Tapauksissa, joissa energian yhteiskäyttöjärjestelmiin osallistuvat asiakkaat ovat keskiuurta yritystä suurempia, energian yhteiskäyttöjärjestelmään osallistuvan tuotantolaitoksen asennettu kapasiteetti saisi olla enintään 6 MW, ja energian yhteiskäytön olisi tapahduttava paikallisesti tai jäsenvaltion määrittelemällä rajatulla maantieteellisellä alueella. Maksut korvausta vastaan jaettavasta ylimääräisestä tuotannosta voidaan suorittaa joko suoraan aktiivisten asiakkaiden välillä tai automatisoida vertaiskauppa-alustan välityksellä. Energian yhteiskäyttöjärjestelyt perustuvat joko aktiivisten asiakkaiden väliseen yksityiseen sopimukseen tai ne on järjestetty oikeushenkilön kautta. Oikeushenkilö, joka täyttää ■ direktiivissä (EU) 2018/2001 määritellyt uusiutuvan energian yhteisöä tai ■ direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 11 alakohdassa määritellyt kansalaisten energiayhteisöä koskevat kriteerit, voi jakaa jäsentensä kanssa sähköä, joka on tuotettu niiden kokonaan omistamissa laitoksissa. Energian yhteiskäyttöön liittyvässä kuluttajien suojelua ja vaikutusmahdollisuuksia koskevassa kehyksessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota heikossa asemassa oleviin ja energiaköyhyydestä kärsiviin asiakkaisiin.

- (24) Energian yhteiskäytöllä toteutetaan käytännössä useamman kuin yhden yhdessä toimivan aktiivisen asiakkaan itse tuottaman tai varastoiman ja **julkiseen** verkkoon syöttämän sähkön yhteinen kulutus. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön asianmukainen tietotekninen infrastruktuuri, joka mahdollistaa **asiakkaan mitatun kokonaiskulutuksen** ja **kokonaiskulutuksesta vähennety**n itse tuotetun tai varastoidun uusiutuvan energian hallinnollisen täsmäyttämisen tietyssä määräajassa **toimittajan esittämän** energialaskun energiakomponentin laskemista varten **ja tällä tavoin asiakkaan laskun pienentämiseksi**. Kyseisten laitosten tuotos olisi jaettava kuluttajien yhdistettyjen kulutusprofiilien kesken sellaisten staattisten, muuttuvien tai dynaamisten laskentamenetelmien perusteella, jotka aktiiviset asiakkaat voivat määritellä tai joista ne voivat sopia etukäteen. **Energian yhteiskäyttöön osallistuvat aktiiviset asiakkaat ovat taloudellisesti vastuussa aiheuttamistaan tasepoikkeamista, mutta aktiivisten asiakkaiden mahdollisuutta siirtää tasevastuuta muille markkinaosapuolille ei kuitenkaan rajoiteta. Energian yhteiskäyttöjärjestelmiin osallistuviin loppuasiakkaisiin sovelletaan kaikkia tällä direktiivillä käyttöön otettuja kuluttajien oikeuksia ja velvollisuuksia. Kotitalousasiakkaita, joiden asennettu kapasiteetti on yksittäisten kotitalousasiakkaiden osalta enintään 10,8 kW ja moniasuntoisten rakennusten osalta enintään 50 kW, ei kuitenkaan pitäisi velvoittaa noudattamaan toimittajavelvoitteita. Jäsenvaltioiden olisi voitava mukauttaa kyseisiä kynnysarvoja kansallisiin olosuhteisiin sopiviksi, ja ne voivat olla yksittäisten kotitalousasiakkaiden osalta enintään 30 kW ja moniasuntoisten rakennusten osalta 40 kW – 100 kW.**

- (25) *Pistokevalmiit miniaurinkovoimalat voisivat yhdessä muiden järjestelmien ja teknologioiden kanssa edistää uusiutuvan energian käyttöä ja kansalaisten osallistumista energiasiirtymään. Jäsenvaltioiden olisi voitava edistää näiden järjestelmien käyttöönottoa helpottamalla hallinnollista ja teknistä rasisitusta. Sääntelyviranomaisten olisi voitava vahvistaa verkkotariffit pistokevalmiista miniaurinkovoimaloista syötettävälle sähkölle tai laskentamenetelmä tällaisten tariffien laskemiselle. Jäsenvaltioiden tilanteesta riippuen tariffit voivat olla hyvin alhaisia tai jopa olemattomia samalla, kun ne ovat kustannusvastaavia, avoimia ja syrjimättömiä.*
- (26) Heikossa asemassa olevia ja energiaköyhyydestä kärsiviä asiakkaita olisi suojeltava asianmukaisesti sähkönjakelun katkaisemiselta, eikä heitä myöskään saisi saattaa tilanteeseen, joka pakottaa heidät kytkeytymään irti verkosta. *Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että heikossa asemassa olevat ja energiaköyhyydestä kärsivät asiakkaat ovat täysin suojassa sähkönjakelun katkaisemiselta, toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä, kuten kielto kytkeä irti verkosta tai muut vastaavat toimet.* Toimittajilla ja kaikilla asiaankuuluvilla kansallisilla viranomaisilla on edelleen olennaisen tärkeä rooli sellaisten sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä toteutettavien asianmukaisten toimenpiteiden määrittämisessä, jotka olisi asetettava heikossa asemassa olevien ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden saataville, jotta he voivat hallita energiankäyttöään ja kustannuksiaan. Toimittajien ja asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten olisi toimittava tiiviissä yhteistyössä sosiaaliturvaviranomaisten kanssa. *Jäsenvaltioiden saatavilla on useita välineitä ja hyviä käytäntöjä, joihin kuuluvat muun muassa ympärivuotinen tai vuodenajoittainen kielto kytkeä irti verkosta, liiallisen velan ehkäisy ja kestävät ratkaisut sellaisten asiakkaiden tukemiseksi, joilla on vaikeuksia maksaa energialaskunsa.*

(27) *Kuluttajilla on oikeus käynnistää heidän toimittajansa hallinnoima valitusmenettely sekä tuomioistuimen ulkopuolinen riitojenratkaisumenettely, jotta he voivat varmistaa oikeuksiensa toteutumisen ja sen, että etenkin laskua tai erääntynyttä määrää koskeva erimielisyys toimittajan kanssa ei aseta heitä epäedulliseen asemaan. Kun asiakkaat käyttävät tällaisia menettelyjä, toimittajalla ei ole oikeutta purkaa sopimusta riidanalaisten seikkojen perusteella. Sekä toimittajan että asiakkaan on jatkettava sopimukseen perustuvien oikeuksiensa ja velvoitteidensa noudattamista, erityisesti sähkön toimittamisen ja tästä sähköstä maksamisen osalta, ja valitusmenettelyt eivät saisi luoda pohjaa väärinkäytölle, jonka perusteella asiakas laiminlyö sopimusperusteisia velvoitteitaan, mukaan lukien laskujen maksaminen. Jäsenvaltioiden olisi voitava toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä valitus- tai riidanratkaisumenettelyjen väärinkäytön torjumiseksi.*

- (28) Sähkötoimitusten hinnoitteluun liittyvät julkiset toimet olisivat periaatteessa markkinoita vääristävä toimenpide. Tällaisia toimenpiteitä olisi näin ollen toteuttava ainoastaan tarvittaessa ja julkisen palvelun velvoitteina, ja niihin olisi sovellettava erityisiä edellytyksiä. Tämän direktiivin nojalla säänneltyjä hintoja voidaan soveltaa heikossa asemassa oleviin ja energiaköyhyydestä kärsiviin asiakkaisiin, myös kustannuksia alemmalla tasolla, sekä siirtymätoimenpiteenä kotitalousasiakkaisiin ja mikroyrityksiin **riippumatta siitä, onko käynnissä sähkön hintakriisi**. Sähkön hintakriisin aikana, jolloin sähkön tukku- ja vähittäishinnat nousevat merkittävästi, jäsenvaltioiden olisi voitava tilapäisesti ulottaa säänneltyjen hintojen soveltaminen koskemaan myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Sekä kotitalousasiakkaiden että pienten ja keskisuurten yritysten osalta jäsenvaltioiden olisi voitava poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti asettaa säännellyt hinnat, jotka alittavat kustannukset, edellyttäen, että tämä ei aiheuta vääristymiä toimittajien välillä ja toimittajat saavat korvauksen alihintaan tehdyistä toimituksista **sähkön hintakriisin aikana**. On kuitenkin tarpeen varmistaa, että tällainen hintasäätely on kohdennettua eikä luo kannustimia kulutuksen lisäämiseen. Näin ollen hintasäätelyn **väliaikainen laajentaminen** olisi kotitalousasiakkaiden osalta rajoitettava 80 prosenttiin mediaanikulutuksesta ja pienten ja keskisuurten yritysten osalta 70 prosenttiin edellisen vuoden kulutuksesta. **Neuvoston** olisi **komission ehdotuksesta** julistettava **täytäntöönpanopäätöksellä alueellinen tai unionin laajuinen** sähkön hintakriisi. **Tällaisen kriisin olemassaolon arvioinnin olisi perustuttava normaalien markkinatoiminnan aikaisiin hintoihin tehtyyn vertailuun, eikä tämän direktiivin nojalla julistettujen aiempien kriisien vaikutuksia olisi sen vuoksi otettava huomioon.**

Täytäntöönpanopäätöksessä olisi myös täsmennettävä tämän määrittelyn voimassaoloaika, jonka aikana säänneltyjen hintojen väliaikaista laajentamista sovelletaan. Tämä aika voi olla enintään yksi vuosi. ***Jos edellytykset alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin julistamiseksi täyttyvät edelleen, neuvoston olisi komission ehdotuksesta voitava pidentää täytäntöönpanopäätöksen voimassaoloaika. Täytäntöönpanovallan siirtämisessä neuvostolle otetaan asianmukaisesti huomioon se, että päätöksellä ottaa käyttöön mahdollisuus laajentaa julkisia toimia sähköntoimitusten hinnoittelussa on poliittinen luonne, joka vaatii erilaisten poliittisten näkökohtien hienovaraista tasapainottamista, ja tällaisen täytäntöönpanopäätöksen horisontaaliset vaikutukset jäsenvaltioihin. Heikossa asemassa olevien ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden tapauksessa jäsenvaltioiden soveltama hintasäätely voi kattaa 100 prosenttia hinnasta direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklan mukaisesti. Tällaisen alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin julistamisella olisi joka tapauksessa varmistettava tasapuoliset toimintaedellytykset kaikissa jäsenvaltioissa, joihin päätös vaikuttaa, jotta sisämarkkinat eivät vääristy perusteettomasti.***

(29) Jäsenvaltioiden olisi voitava tarjota sähkökriisin ja epätavallisen voimakkaan hinnannousun aikana tukea teollisuuskuluttajien energian lisäkustannuksiin SEUT 107 ja 108 artiklan mukaisesti.

(30) Koska Viroa, Latviaa ja Liettuaa ei ole vielä synkronoitu unionin sähköjärjestelmään, niillä on hyvin erityisiä haasteita tasehallintamarkkinoiden järjestämisessä ja lisäpalvelujen markkinapohjaisessa hankinnassa. Vaikka synkronointi on käynnissä, yksi järjestelmän vakaan synkronisen toiminnan kriittisistä edellytyksistä on riittävien tasehallintaa koskevien kapasiteettireservien saatavuus taajuuden säätelyä varten. Koska Baltian maat ovat taajuuksien hallintatoimien osalta kuitenkin riippuvaisia Venäjän synkronialueesta, ne eivät ole vielä kyenneet kehittämään omia toimivia tasehallintamarkkinoita. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on lisännyt huomattavasti toimitusvarmuuteen liittyvää riskiä, joka johtuu omien tasehallintamarkkinoiden puuttumisesta. Viro, Latvia ja Liettua olisi sen vuoksi vapautettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944²⁰ 40 artiklan 4 kohdan ja 54 artiklan 2 kohdan tiettyjen säännösten vaatimuksista, jos tämä on tarpeen järjestelmän turvallisuuden varmistamiseksi siirtymäkauden ajaksi. Viroa, Latviaa ja Liettuaa koskevista siirtymäkausista olisi luovuttava asteittain mahdollisimman pian synkronoinnin jälkeen, ja niitä olisi käytettävä sellaisten asianmukaisten markkinavälineiden kehittämiseen, jotka tarjoavat lyhyen aikavälin tasehallintareservejä ja muita välttämättömiä lisäpalveluja, ja ne olisi rajattava kyseiseen prosessiin tarvittavaan aikaan.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (31) *Kun otetaan huomioon, ettei Kyproksen siirtoverkko ole yhteydessä minkään muun jäsenvaltion verkkoon, Kyproksella on hyvin erityisiä haasteita tasehallintamarkkinoiden järjestämisessä ja lisäpalvelujen markkinapohjaisessa hankinnassa. Kypros olisi sen vuoksi vapautettava direktiivin (EU) 944/2019 40 artiklan 4 kohdan ja 54 artiklan 2 kohdan vaatimuksista, jos tämä on tarpeen järjestelmän turvallisuuden varmistamiseksi siirtymäkauden ajaksi eli siihen saakka, kunnes Kyproksen siirtoverkko yhdistetään muiden jäsenvaltioiden verkkoon rajayhdysjohtojen kautta.*
- (32) Tässä direktiivissä vahvistetaan oikeusperusta henkilötietojen käsittelylle *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679²¹ mukaisesti*. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikkia *asetuksessa (EU) 2016/679* säädettyjä henkilötietojen suojaa koskevia periaatteita ja velvoitteita noudatetaan, myös tietojen minimoinnin osalta. Jos tämän direktiivin tavoite voidaan saavuttaa ilman henkilötietojen käsittelyä, *rekisterinpitäjien* olisi käytettävä anonymisoituja ja yhdistettyjä tietoja.

²¹ *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).*

- (33) *Siltä osin kuin tässä direktiivissä säädetty toimenpiteet ovat valtiontukea, tällaisia toimenpiteitä koskevat säännökset eivät rajoita SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamista. Komissiolla on toimivalta arvioida valtiontuen soveltuvuutta sisämarkkinoille.*
- (34) Direktiivit (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti.
- (35) Jäsenvaltiot eivät voi riittäväällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on yhdenmetyjen sähkömarkkinoiden suunnittelun parantaminen erityisesti kohtuuttoman korkeiden sähkön hintojen estämiseksi, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Direktiivin (EU) 2018/2001 muuttaminen

Korvataan direktiivin (EU) 2018/2001 4 artiklan 3 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tätä varten tuki on suorissa hintatukijärjestelmissä annettava markkinapalkkiona, joka voisi olla muun muassa liukuva tai kiinteä.

Toista alakohtaa ei sovelleta asetuksen (EU) **2019/943** 19 b artiklan 4 kohdassa luetelluista uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön, johon sovelletaan mainitun asetuksen 19 b artiklan 1 kohtaa, tukemiseen.”

■

2 artikla

Direktiivin (EU) 2019/944 muuttaminen ■

Muutetaan direktiivi (EU) 2019/944 ■ seuraavasti:

1) muutetaan 2 artikla seuraavasti:

a) korvataan 8 alakohta seuraavasti:

”8) ’aktiivisella asiakkaalla’ loppuasiakasta tai yhdessä toimivien loppuasiakkaiden ryhmää, joka kuluttaa tai varastoi omissa tiloissaan rajatulla alueella tuotettua sähköä tai ■ muissa tiloissa itse tuottamaansa tai jakamaansa sähköä tai joka myy itse tuottamaansa sähköä tai osallistuu joustoa tai energiatehokkuutta koskeviin järjestelyihin, jos tällainen toiminta ei ole sen ensisijaista kaupallista tai ammatillista toimintaa;” ■

b) lisätään alakohta seuraavasti:

”10 a) ’energian yhteiskäytöllä’ sellaisen aktiivisten asiakkaiden itse tuottaman uusiutuvan energian omaa kulutusta,

- a) joka on tuotettu tai varastoitu niiden sijaintipaikan ulkopuolella tai niiden jakamilla paikoilla niiden kokonaan tai osittain omistamassa, liisaamassa tai vuokraamassa laitoksessa; tai
- b) jota koskevat oikeudet toinen aktiivinen asiakas on siirtänyt niille joko ilmaiseksi tai korvausta vastaan.”

c) lisätään alakohta seuraavasti:

”15 a) ’määräaikaisella ja kiinteähintaisella sähkötoimitussopimuksella’ toimittajan ja loppuasiakkaan välistä sähkötoimitussopimusta, jolla taataan samat sopimusehdot, mukaan lukien hinta, ***koko sopimuksen voimassaolon ajaksi*** mutta johon voi kiinteän hinnan sisällä sisältyä joustava elementti, jossa hinta vaihtelee esimerkiksi huippukuormitusaikoina ja niiden ulkopuolisina aikoina, ***ja jossa tuloksena olevan laskun muutokset voivat johtua ainoastaan sellaisista tekijöistä, joita toimittajat eivät ole määritelleet, kuten veroista ja maksuista;***”

■ d) lisätään alakohdat seuraavasti:

”24 a) ’viimesijaisella toimittajalla’ toimittajaa, joka ■ on nimetty ottamaan vastuu sähkön toimituksista sellaisen toimittajan asiakkaille, joka on lopettanut toimintansa;

24 b) ’energiaköyhyydellä’ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791* 2 artiklan 52 alakohdassa määriteltäviä energiaköyhyyttä;

24 c) ’joustavilla liittymissopimuksilla’ sellaisten sähkökapasiteetin verkkoon liittämistä koskevien sovittujen edellytysten kokonaisuutta, jonka ehdoilla rajoitetaan tai ohjataan sähkön syöttöä siirto- tai jakeluverkkoon ja käyttöä siirto- ja jakeluverkosta;

* ***Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1).***”

e) *korvataan 31 alakohta seuraavasti:*

”31) ’uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla’ tai ’uusiutuvalla energialla’ direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tai uusiutuvaa energiaa;”

2) korvataan 4 artikla seuraavasti:

”4 artikla

Vapaus valita toimittaja

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailla on vapaus ostaa sähköä valitsemiltaan *toimittajilta*. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailla on vapaus tehdä samanaikaisesti useampi kuin yksi sähköntoimitussopimus *tai energian yhteiskäytösopimus* ja että tätä tarkoitusta varten asiakkailla on oikeus saada käyttöönsä useampi kuin yksi mittaus- ja laskutuspiste, jotka kattaa yksi niiden tiloihin tuleva liitännäspiste. *Silloin, kun se on teknisesti mahdollista, 19 artiklan mukaisesti käyttöön otettujen älykkäiden mittausjärjestelmien avulla asiakkaat voivat tehdä samanaikaisesti useamman kuin yhden sähköntoimitussopimuksen tai energian yhteiskäytösopimuksen ilman, että heidän tarvitsee asentaa erilaisia mittausjärjestelmiä.”*

3) lisätään artikla seuraavasti:

”6 a artikla

Joustavat liittymissopimukset

1. ***Sääntelyviranomaisen tai jäsenvaltion nimeämän muun viranomaisen tai yhteisön on luotava kehys siirto- ja jakeluverkonhaltijoille, jotta ne voivat tehdä joustavia liittymissopimuksia alueilla, joilla verkkokapasiteettia on saatavilla uusia liitäntöjä varten rajoitetusti tai ei lainkaan. Kehys julkaistaan asetuksen (EU) 2019/943 31 artiklan 3 kohdan ja 50 artiklan 4 a kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti. Kyseisessä kehyksessä on varmistettava, että***
 - a) ***joustavat liittymissopimukset eivät pääsääntöisesti viivästytä verkon vahvistamista määritellyillä alueilla;***
 - b) ***verkon kehittämisen jälkeen taataan siirtyminen joustavasta liittymissopimuksesta kiinteään liittymissopimukseen vakiintuneiden kriteerien pohjalta; ja***
 - c) ***alueilla, joilla sääntelyviranomaisen tai jäsenvaltion nimeämä muu viranomaisen on katsonut verkon kehittämisen olevan vähemmän tehokas vaihtoehto, joustavia liittymissopimuksia voidaan tarvittaessa pitää pysyvänä ratkaisuna, myös energian varastoinnille.***

2. *Edellä 1 kohdassa tarkoitettulla kehyksellä voidaan varmistaa, että joustavissa liittymissopimuksissa täsmennetään vähintään seuraavat seikat:*
- a) *enimmäisarvot kiinteälle sähkön syötölle verkkoon ja käytölle verkosta sekä joustava lisäsyötön ja -käytön kapasiteetti, joka voidaan yhdistää ja eriyttää ajan mukaan läpi vuoden;*
 - b) *sekä kiinteään että joustavaan syötön ja käytön kapasiteettiin sovellettavat verkkomaksut;*
 - c) *joustavan liittymissopimuksen sovittu kesto ja koko pyydetyn kiinteän kapasiteetin liitännän myöntämiselle ennakoitu päivämäärä.*
- Verkonkäyttäjän, joka käyttää liittymiseen joustavaa verkkoliitaintä, on asennettava valtuutetun todentajan sertifioima tehonohjausjärjestelmä.”*

4) muutetaan 11 artikla seuraavasti:

- a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Oikeus määräaikaiseen ja kiinteähintaiseen *sähköntoimitussopimukseen* ja dynaamiseen sähkön hintasopimukseen”

b) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. ■ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimittajat voivat kansallisen sääntelykehyksen perusteella tarjota määräaikaista ja kiinteähintaisia *sähkötoimitussopimuksia* ja dynaamisia sähkön hintasopimuksia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat, joille on asennettu älymittari, voivat pyytää dynaamisen sähkön hintasopimuksen tekemistä ja että kaikki loppuasiakkaat voivat pyytää vähintään yhden vuoden pituisen määräaikaista ja kiinteähintaisen *sähkötoimitussopimuksen* tekemistä vähintään yhdeltä toimittajalta ja jokaiselta toimittajalta, jolla on enemmän kuin 200 000 loppuasiakasta.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat vapauttaa toimittajan, jolla on enemmän kuin 200 000 loppuasiakasta, velvoitteesta tarjota määräaikaista ja kiinteähintaisia sähkötoimitussopimuksia, jos

- a) kyseinen toimittaja tarjoaa ainoastaan dynaamisia hintasopimuksia;*
- b) vapautus ei vaikuta kielteisesti kilpailuun; ja*
- c) loppuasiakkaille on riittävä valikoima määräaikaista ja kiinteähintaisia sähkötoimitussopimuksia.*

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimittajat eivät yksipuolisesti muuta määräaikaisten ja kiinteähintaisten sähkötoimitussopimusten ehtoja ja pura sopimuksia ennen niiden voimassaolon päättymistä.”

c) lisätään kohdat ■ seuraavasti:

”1 a. Loppuasiakkaille on ennen tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen tekemistä tai jatkamista annettava yhteenveto keskeisistä sopimusehdoista näkyvästi ja selkeällä ja ytimekkäällä kielellä.

Yhteenvedossa *on esitettävä* 10 artiklan 3 ja 4 kohdassa *tarkoitettut oikeudet*, ja siihen on kuuluttava vähintään seuraavat:

- a) kokonaishinta *ja sen erittely*;
- b) *selvennys siitä, onko hinta kiinteä, muuttuva vai dynaaminen*;
- c) *toimittajan sähköpostiosoite ja puhelinpalvelunumero*; ja
- d) *tarvittaessa tiedot kertamaksuista, tarjouksista, lisäpalveluista ja alennuksista*.

Komissio antaa asiaa koskevia ohjeita. ■

1 b. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaita, joilla on määräaikainen ja kiinteähintainen sähköntoimitussopimus, ei estetä halutessaan osallistumasta kulutusjoustoön ja energian yhteiskäyttöön eikä edistämästä aktiivisesti kansallisen sähköjärjestelmän joustotarpeiden saavuttamista.”

d) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. ■ Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat saavat toimittajilta täydelliset tiedot *eri sähkösovimustyyppien* mahdollisuuksista, kustannuksista ja riskeistä, ja niiden on varmistettava, että toimittajien edellytetään antavan tämän mukaisesti tietoja loppuasiakkaille, muun muassa siitä, että asianmukaisen sähkömittarin on oltava asennettuna. Säätelyviranomaisten on

a) seurattava markkinoiden kehitystä ja arvioitava riskit, joita uusista tuotteista ja palveluista saattaa aiheutua, sekä puututtava väärinkäyttöihin;

b) *toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä havaittaessa 12 artiklan 3 kohdassa määritellyjä luvattomia irtisanomismaksuja.*”

5) lisätään artikla seuraavasti:

”15 a artikla

Oikeus energian yhteiskäyttöön

1. *Jäsenvaltioiden on varmistettava, että* kaikilla kotitalouksilla, pienillä ja keskisuurilla yrityksillä, julkisilla elimillä *ja, jos jäsenvaltio on niin päättänyt, muilla loppuasiakkaiden ryhmillä* on oikeus osallistua energian yhteiskäyttöön aktiivisina asiakkaina *syrjimättömällä tavalla samalla tarjousalueella tai jäsenvaltion määrittelemällä maantieteellisesti rajatulla alueella.*

2. ***Jäsenvaltioiden on varmistettava, että*** aktiivisilla asiakkailla on oikeus jakaa energiaa keskenään yksityisten sopimusten perusteella tai oikeushenkilön välityksellä. ***Energian yhteiskäyttöön osallistuminen ei voi olla osa aktiivisen asiakkaan ensisijaista kaupallista tai ammatillista toimintaa.***
3. Aktiiviset asiakkaat voivat ***nimittää kolmannen osapuolen energian yhteiskäytön järjestäjäksi seuraavia varten:***
 - a) ***energian yhteiskäyttöjärjestelyjä, myös sovellettaviin tariffeihin sekä maksuihin ja veroihin liittyviä näkökohtia, koskeva yhteydenpito muiden asiaankuuluvien yhteisöjen, kuten toimittajien ja verkonhaltijoiden, kanssa;***
 - b) ***tuen tarjoaminen asiaankuuluvaan energian yhteiskäyttöjärjestelyyn kuuluvien mittauspisteen takana olevien joustavien kuormien, hajautetun uusiutuvan energian tuotannon ja varastointimenetelmien hallinointiin ja tasehallintaan;***
 - c) ***sopimusten tekeminen ja energian yhteiskäyttöön osallistuvien aktiivisten asiakkaiden laskutus;***
 - d) ***voima- tai varastointilaitoksen perustaminen ja toiminta, myös mittaamisen ja huollon osalta.***

Energian yhteiskäytön järjestäjä tai muu kolmas osapuoli voi omistaa varaston tai uusiutuvan energian tuotantolaitoksen, jonka kapasiteetti on enintään 6 MW, tai hallinnoida sellaista ilman, että hänen katsotaan olevan aktiivinen asiakas, paitsi silloin kun yksi aktiivisista asiakkaista osallistuu energian yhteiskäyttöhankkeeseen. Energian yhteiskäytön järjestäjän on tarjottava palveluja syrjimättömällä tavalla sekä avoimet hinnat, tariffit ja palveluehdot. Tämän kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohdan osalta sovelletaan 10, 12 ja 18 artiklaa. Jäsenvaltioiden on vahvistettava tämän kohdan soveltamista koskeva kehys.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava energian yhteiskäyttöön osallistuvien aktiivisten asiakkaiden osalta seuraavat näkökohdat:
 - a) heillä on oikeus **vähentää verkkoon syötetty** jaettu sähkö mitatusta kokonaiskulutuksestaan aikavälillä, joka ei ole pidempi kuin taseselvitysjakso, sanotun kuitenkin rajoittamatta sovellettavien **syrjimättömien** verojen, maksujen ja **kustannuksia vastaavien** verkkomaksujen soveltamista;
 - b) he hyötyvät kaikista tämän direktiivin mukaisista kuluttajien oikeuksista ja velvollisuuksista loppuasiakkaina ■ ;

- c) *heidän ei tarvitse noudattaa toimittajavelvoitteita, kun energiaa jaetaan sellaisten kotitalouksien kesken, joiden asennettu kapasiteetti on yksittäisten kotitalouksien osalta enintään 10,8 kW ja moniasuntoisten rakennusten osalta enintään 50 kW;*
- d) heillä on mahdollisuus käyttää *vapaaehtoisia* mallisopimuksia, joissa on oikeudenmukaiset ja läpinäkyvät ehdot, tehdessään *energian yhteiskäyttö sopimuksia* ;
- e) energian yhteiskäyttö sopimuksesta johtuvassa riitatilanteessa loppuasiakkailla on *yhdessä muiden energian yhteiskäyttö sopimuksen osapuolten kanssa* käytettävissään tuomioistuimen ulkopuolinen riitojenratkaisumenettely 26 artiklan mukaisesti;

- e) markkinaosapuolet tai niiden tasevastaavat eivät kohtele heitä epäoikeudenmukaisesti ja syrjivästi;*
- f) he saavat tiedon asetuksen (EU) 2019/943 14 artiklan mukaisista tarjousalueiden mahdollisista muutoksista sekä siitä, että oikeus energian yhteiskäyttöön on rajattu **1 kohdan mukaisesti**;*
- g) **energian yhteiskäyttöjärjestelyistä ilmoitetaan asiaankuuluville verkonhaltijoille ja markkinaosapuolille, myös asiaankuuluville toimittajille, joko suoraan tai energian yhteiskäytön järjestäjän kautta.***

Jäsenvaltiot voivat mukauttaa ensimmäisen alakohdan c alakohdassa tarkoitettua suurinta asennettua kapasiteettia seuraavasti:

- a) yksittäisten kotitalouksien osalta asennettua kapasiteettia voidaan kasvattaa enintään 30 kW:iin;*
 - b) moniasuntoisten rakennusten osalta asennettua kapasiteettia voidaan kasvattaa enintään 100 kW:iin tai vähentää minimissään 40 kW:iin; vähentäminen voidaan toteuttaa ainoastaan perustelluissa olosuhteissa, jotka johtuvat moniasuntoisen rakennuksen asuntojen keskimääräistä pienemmästä koosta.*
- 5. Tapauksissa, joissa energian yhteiskäyttöjärjestelmiin osallistuvat loppuasiakkaiden ryhmät ovat keskisuurta yritystä suurempia, sovelletaan seuraavia lisäedellytyksiä:**
- a) energian yhteiskäyttöjärjestelmään osallistuvan tuotantolaitoksen asennettu kapasiteetti voi olla enintään 6 MW;*
 - b) energian yhteiskäyttö tapahtuu paikallisesti tai kyseisen jäsenvaltion määrittelemällä rajatulla maantieteellisellä alueella.*

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianomaiset siirto- tai jakeluverkonhaltijat tai muut nimetyt elimet
- a) seuraavat, keräävät, validoivat ja välittävät jaettuun sähköön liittyviä mittaustietoja asianomaisten loppuasiakkaiden ja markkinaosapuolten kanssa vähintään kerran kuukaudessa ja 23 artiklan mukaisesti **ja ottavat käyttöön asianmukaisia tietojärjestelmiä tätä tarkoitusta varten**;
 - b) tarjoavat asiaankuuluvan yhteyspisteen, jotta voidaan
 - i) rekisteröidä energian yhteiskäyttöjärjestelyt;
 - ii) **asettaa saataville käytännön tietoa energian yhteiskäytöstä**;
 - iii) saada tietoa asiaankuuluvista mittauspisteistä sekä sijainnin ja osallistumisen muutoksista; ja
 - iv) tarvittaessa validoida laskentamenetelmät selkeällä, läpinäkyvällä ja oikea-aikaisella tavalla.
7. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia ja syrjimättömiä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että heikossa asemassa olevat ja energiaköyhyydestä kärsivät asiakkaat voivat osallistua energian yhteiskäyttöjärjestelmiin. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä taloudellisia tukitoimenpiteitä tai tuotannonjakokiintiöitä.

8. *Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viranomaisten omistuksessa olevat energian yhteiskäyttöhankeet asettavat jaettua sähköä heikossa asemassa olevien ja energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden saataville. Näin toimiessaan jäsenvaltioiden on parhaansa mukaan edistettävä sitä, että tällaisen saatavilla olevan energian osuus on keskimäärin vähintään 10 prosenttia jaetusta energiasta.*
9. *Jäsenvaltiot voivat edistää kapasiteetiltaan enintään 800 W:n pistokevalmiiden miniaurinkovoimaloiden käyttöönottoa rakennuksissa ja niiden yhteyteen.*
10. *Komissio antaa jäsenvaltioille ohjeita lisäämättä hallinnollista rasitetta, jotta voidaan avustaa niitä energian yhteiskäyttöä koskevan vakiomuotoisen toimintatavan vahvistamisessa ja varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset uusiutuvan energian yhteisöille ja kansalaisten energiayhteisöille.*
11. *Tämä artikla ei rajoita asiakkaiden oikeutta valita sähköntoimittajansa 4 artiklan mukaisesti eikä toimittajien toimilupiin sovellettavia kansallisia sääntöjä.”*

6) lisätään artikla seuraavasti:

”18 a artikla

Toimittajan riskien hallinta

1. **■ Sääntelyviranomaisten *tai, jos jäsenvaltio on nimennyt tätä tarkoitusta varten vaihtoehtoisen riippumattoman toimivaltaisen viranomaisen, tällaisen nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on toimittajan koon ja markkinarakenteen huomioon ottaen ja tekemällä tarvittaessa stressitestejä* varmistettava, että toimittajat**
 - a) ottavat käyttöön ja toteuttavat asianmukaisia suojausstrategioita, joilla rajoitetaan sähkön tukkutoimitusten muutoksista niiden asiakkaiden kanssa tekemien sopimusten taloudelliseen kannattavuuteen aiheutuvaa riskiä, samalla kun säilytetään lyhyen aikavälin markkinoiden likviditeetti ja hintasignaalit;
 - b) ***toteuttavat kaikki kohtuudella toteutettavissa olevat toimet toimitushäiriöiden riskin rajoittamiseksi.***
2. Toimittajien suojausstrategioihin voi sisältyä sähkönhankintasopimusten käyttö ***tai muita asianmukaisia välineitä, kuten termiinisopimuksia.*** Jos sähkönhankintasopimuksille on olemassa riittävän kehittyneet markkinat, jotka mahdollistavat tehokkaan kilpailun, jäsenvaltiot voivat vaatia, että osa sähkön tukkuhintojen muutoksista aiheutuvasta toimittajien riskistä katetaan uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä koskevilla sähkönhankintasopimuksilla, jotka vastaavat niiden riskille altistumisen kestoa kuluttajapuolella, edellyttäen, että noudatetaan unionin kilpailulainsäädäntöä.

3. Jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että kansalaisten energiayhteisöillä ja uusiutuvan energian yhteisöillä on mahdollisuus käyttää suojaustuotteita **ja että tätä varten otetaan käyttöön mahdollistavia edellytyksiä.**”

7) korvataan 27 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailta ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada yleispalvelua eli määrätynlaatuisia sähkötoimituksia niiden alueella kilpailukykyisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Jäsenvaltioiden on yleispalvelun varmistamiseksi asetettava jakeluverkonhaltijoille velvoite liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 59 artiklan 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita lujittamasta kotitalousasiakkaiden sekä pienten ja keskikokoisten muiden kuin kotitalousasiakkaiden markkina-asemaa edistämällä mainitun asiakasryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.”

7) lisätään artikla ■ seuraavasti:

”27 a artikla

Viimesijainen toimittaja

1. ***Jos jäsenvaltiot eivät ole vielä ottaneet käyttöön viimesijaisen toimittajan järjestelmää, niiden on otettava käyttöön tällainen järjestelmä, jotta voidaan varmistaa toimitusten jatkuvuus*** ainakin kotitalousasiakkaille. Viimesijaiset toimittajat on nimettävä oikeudenmukaisella, ■ läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä.
2. Loppuasiakkaille, jotka siirretään viimesijaiselle toimittajalle, ***on edelleen kaikki tässä direktiivissä*** säädetty oikeutensa asiakkaina.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viimesijaiset toimittajat ilmoittavat viipymättä ehdot siirretyille asiakkaille ja varmistavat palvelujen saumattoman jatkuvuuden kyseisille asiakkaille vähintään kuuden kuukauden ajan, ***mikä tarvitaan uuden toimittajan löytämiseen.***

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat saavat tietoa ja heitä kannustetaan siirtymään markkinapohjaiseen tarjontaan.
5. Jäsenvaltiot voivat vaatia viimesijaista toimittajaa toimittamaan sähköä kotitalousasiakkaille *ja pienille ja keskisuurille yrityksille*, jotka eivät saa markkinapohjaisia tarjouksia. Tällaisessa tapauksessa sovelletaan 5 artiklassa vahvistettuja vaatimuksia.”

8) *lisätään artikla seuraavasti:*

”28 a artikla

■ Suojaaminen irtikytkennältä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että heikossa asemassa olevat *ja energiaköyhyydestä kärsivät* asiakkaat ovat *täysin* suojassa sähkönjakelun katkaisemiselta, *toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä, kuten kielto kytkeä irti verkosta tai muut vastaavat toimet*. Tämä suoja on annettava osana tämän ■ 28 artiklan 1 kohdan mukaista heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta *10 artiklan 11 kohdassa* säädettyjen toimenpiteiden soveltamista.

Kun jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle tämän direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, niiden on selitettävä ensimmäisen alakohdan ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitetun välineen vastaavien osien välinen yhteys sekä toimenpiteet, joita on toteutettu ensimmäisen alakohdan täytäntöönpanemiseksi.

2. *Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimittajat eivät pura sopimusta ja kytke irti verkosta sellaisin perustein, joiden nojalla ne käsittelevät valitusta 10 artiklan 9 kohdan mukaisesti tai joihin sovelletaan tuomioistuimen ulkopuolista riitojenratkaisumekanismia 26 artiklan mukaisesti. Tällainen valitus tai tällaisen mekanismin käyttö ei vaikuta osapuolten sopimukseen perustuviin oikeuksiin tai velvoitteisiin. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä menettelyn väärinkäytön estämiseksi.*
3. *Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, jotta asiakkaat voivat välttää irtikytkennän. Niihin voi kuulua*
 - a) *toimittajia ja asiakkaita koskevien vapaaehtoisten käytänteiden edistäminen, jotta voidaan ehkäistä ja käsitellä tapauksia, joissa asiakkaat jättävät laskunsa maksamatta; kyseisillä järjestelyillä voidaan tukea asiakkaita heidän energiankäyttönsä ja -kustannustensa hallinnoinnissa, mukaan lukien ilmoittaminen epätavallisen korkeista energian kulutuspiikeistä tai talvi- ja kesäajan käytöstä, asianmukaisten joustavien maksusuunnitelmien tarjoaminen, velkaneuvonta, mittarilukemien ilmoittaminen ja tehostettu yhteydenpito asiakkaiden ja tukivirastojen kanssa;*
 - b) *asiakkaiden opastaminen ja tietoisuuden lisääminen heidän oikeuksistaan ja velanhallinnasta;*

- c) *rahoitus, arvotietojen tai avustukset laskujen maksamisen tueksi;*
- d) *sen kannustaminen ja helpottaminen, että mittarilukemat ilmoitetaan kolmen kuukauden välein tai tarvittaessa lyhyemmiltä laskutuskausilta silloin, kun laskutustiheyden ja laskutustietojen antamistiheyden osalta on otettu liitteessä I olevan 2 kohdan a ja b alakohdan velvoitteiden täyttämiseksi käyttöön järjestelmä, jossa loppuasiakas lukee säännöllisesti mittarinsa itse.”*

9) korvataan 31 artiklan 2 ja 3 kohta seuraavasti:

- ”2. Jakeluverkonhaltija ei saa missään tapauksessa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä, myöskään uusiutuvan energian yhteisöjen ja kansalaisten energiayhteisöjen osalta, eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi.
3. ■ **Jakeluverkonhaltijoiden** on annettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja myös käyttääkseen sitä tehokkaasti. ■ **Jakeluverkonhaltijoiden** on julkaistava läpinäkyvällä tavalla selkeät tiedot uusia liitäntöjä varten käytettävissä olevasta kapasiteetista toiminta-alueillaan *korkealla alueellisella tarkkuudella, yleistä turvallisuutta ja tietojen luottamuksellisuutta kunnioittaen*, mukaan lukien *liitäntäpyynnön mukainen kapasiteetti ja mahdollisuus joustavaan liitäntään* siirtorajoitusten alaisilla alueilla. *Näihin tietoihin on kuuluttava saatavilla olevan kapasiteetin laskentaperusteet uusille liitännöille. Jakeluverkonhaltijoiden on* päivitettävä nämä tiedot *säännöllisesti ja joka tapauksessa* vähintään neljännesvuosittain.

Jakeluverkonhaltijoiden on myös annettava verkonkäyttäjille tietoa selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla heidän liittymispyyntöjensä tilasta ja käsittelystä. Niiden on toimitettava nämä tiedot kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä. ***Jos liittymispyyntöä ei ole hyväksytty eikä hylätty lopullisesti, jakeluverkonhaltijoiden on päivitettävä nämä tiedot säännöllisesti, vähintään neljännesvuosittain.***

3 a. Jakeluverkonhaltijoiden on annettava verkonkäyttäjille mahdollisuus pyytää verkkoon liittymistä ja toimittaa asiaankuuluvat asiakirjat yksinomaan digitaalisessa muodossa.

3 b. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 3 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on vähemmän kuin 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin. Jäsenvaltiot voivat päättää alhaisemman kuin 100 000:n verkkoon liitetyn asiakkaan kynnysarvon soveltamisesta.

Jäsenvaltioiden on kehotettava sellaisia integroituneita sähköalan yrityksiä, joilla on vähemmän kuin 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta, antamaan verkonkäyttäjille 3 kohdassa tarkoitetut tiedot vuosittain, ja edistettävä yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden välillä tätä tarkoitusta varten.”

10) korvataan 33 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava tarvittava sääntelykehys, jolla helpotetaan sellaisten yleisesti saatavilla olevien ja yksityisten latauspisteiden liittämistä jakeluverkkoihin, joissa on älykkään lataamisen toiminnot ja kaksisuuntaisen lataamisen toiminnot direktiivin (EU) 2018/2001 20 a artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/94/EU* soveltamista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat tekevät syrjimättömältä pohjalta yhteistyötä yritysten kanssa, jotka omistavat, kehittävät, käyttävät tai hallinnoivat sähköajoneuvojen latauspisteitä, myös verkkoon liittämisen osalta.

* *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/94/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta (EUVL L 307, 28.10.2014, s. 1).”*

11) lisätään 40 artiklaan kohta seuraavasti:

”6 a. Tämän artiklan 5 ja 6 kohdan vaatimuksia ei sovelleta asetuksen (EU) 2019/943 7 a artiklan mukaisesti hankittuun huipuntasaastuotteeseen.”

12) muutetaan 59 artikla seuraavasti:

a) muutetaan 1 kohta seuraavasti:

i) korvataan c alakohta seuraavasti:

”c) ■ varmistaa tiiviissä yhteistyössä muiden sääntelyviranomaisten kanssa, että komission asetuksen (EU) 2016/1719* mukaisesti perustettu keskitetty kauppapaikka, Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin noudattavat tästä direktiivistä, asetuksesta (EU) 2019/943, asetuksen (EU) 2019/943 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti hyväksytyistä verkkosäännöistä ja suuntaviivoista ja muusta asiaa koskevasta unionin oikeudesta johtuvia velvoitteitaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta, sekä ACERin päätöksiä, ja määrittää yhdessä tapaukset, joissa keskitetty kauppapaikka, Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin eivät noudata velvoitteitaan; jos sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen neljän kuukauden kuluessa yhteydenpidon aloittamisesta määrittääkseen yhdessä velvoitteiden noudattamatta jättämisen, asia saatetaan ACERin päätettäväksi asetuksen (EU) 2019/942 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti;

* Komission asetus (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista (EUVL L 259, 27.9.2016, s. 42).”

ii) korvataan z alakohta seuraavasti:

”z) ■ seurata itse tuotetun sähkön kulutukseen, *energian yhteiskäyttöön, uusiutuvan energian yhteisöihin* ja kansalaisten energiayhteisöihin kohdistuvien perusteettomien esteiden ja rajoitusten poistamista, mukaan lukien *esteet ja rajoitukset, jotka estävät* joustavan hajautetun energiantuotannon liittämisen verkkoon kohtuullisen ajan kuluessa 58 artiklan *d alakohdan* mukaisesti.”

b) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Siinä jäsenvaltiossa, jossa Sähkö-ENTSO:n tai EU DSO -elimen keskitetty kauppapaikka sijaitsee, sijaitsevalla sääntelyviranomaisella on oltava toimivalta määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia näille elimille, jos ne eivät täytä velvoitteitaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä, asetuksesta (EU) 2019/943 tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai ACERin päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia.”

13) lisätään 66 artiklaan kohdat seuraavasti:

”6. *Poiketen siitä, mitä 40 artiklan 4 kohdassa säädetään, Viron, Latvian ja Liettuan siirtoverkonhaltijoiden on voitava luottaa kotimaisten sähkövarastojen tarjoajien, siirtoverkonhaltijoihin omistussuhteessa olevien yritysten ja muiden siirtoverkonhaltijoiden omistamien laitosten tarjoamiin tasehallintapalveluihin.*

Poiketen siitä, mitä 54 artiklan 2 kohdassa säädetään, Viro, Latvia ja Liettua voivat sallia, että niiden siirtoverkonhaltijat ja niihin omistussuhteessa olevat yritykset omistavat, kehittävät, hallinnoivat ja käyttävät energiavarastoja ilman avointa, läpinäkyvää ja syrjimätöntä tarjouskilpailua, ja ne voivat sallia, että tällainen energiavarasto ostaa tai myy sähköä tasehallintamarkkinoilla.

Ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettuja poikkeuksia sovelletaan enintään kolmen vuoden ajan sen jälkeen, kun Viro, Latvia ja Liettua ovat liittyneet Manner-Euroopan synkronialueeseen. Jos se on tarpeen toimitusvarmuuden turvaamiseksi, komissio voi jatkaa poikkeuksia ensimmäisen kolmen vuoden ajanjakson jälkeen enintään viidellä vuodella.

7. *Poiketen siitä, mitä 40 artiklan 4 kohdassa ja 54 artiklan 2 kohdassa säädetään, Kypros voi sallia, että sen siirtoverkonhaltija omistaa energiavaraston ja kehittää, hallinnoi ja käyttää sitä ilman avointa, läpinäkyvää ja syrjimätöntä tarjouskilpailua.*

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua poikkeusta sovelletaan, kunnes Kyproksen siirtoverkko on yhdistetty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittännän kautta.”

14) lisätään ■ artikla seuraavasti:

”66 a artikla

Kohtuuhintaisen energian saatavuus sähkön hintakriisin aikana

1. *Neuvosto voi komission ehdotuksesta täytäntöönpanopäätöksellä julistaa alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:*

a) *sähkön tukkumarkkinoilla vallitsevat erittäin korkeat keskihinnat, jotka ovat vähintään kaksi ja puoli kertaa korkeammat kuin edellisten viiden vuoden keskihinta ja vähintään 180 €/MWh, ja tilanteen odotetaan jatkuvan vähintään kuusi kuukautta. Viiden edellisen vuoden keskihintaa laskettaessa ei oteta huomioon ajanjaksoja, joina julistettiin alueellinen tai unionin laajuinen sähkön hintakriisi;*

- b) sähkön vähittäishinnat nousevat jyrkästi *tason ollessa noin* 70 prosenttia, ja tilanteen odotetaan jatkuvan vähintään *kolme* kuukautta;

2. **■** Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa täytäntöönpanopäätöksessä *on tarkennettava* kyseisen täytäntöönpanopäätöksen voimassaoloaika, joka voi olla enintään yksi vuosi. *Tätä ajanjaksoa voidaan jatkaa 8 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen peräkkäisillä enintään vuoden pituisilla jaksoilla.*
3. *Edellä olevan 1 kohdan mukaisella alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin julistamisella on varmistettava terve kilpailu ja reilu kauppa kaikissa jäsenvaltioissa, joihin täytäntöönpanopäätös vaikuttaa, jotta sisämarkkinat eivät vääristy perusteettomasti.*
4. *Kun 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät, komissio antaa alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin julistamista koskevan ehdotuksen, johon on sisällyttävä täytäntöönpanopäätöksen ehdotettu voimassaoloaika.*
5. *Neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa komission 4 tai 8 kohdan mukaisesti toimittamaa ehdotusta.*

6. Jos *neuvosto* on hyväksynyt 1 kohdan mukaisen täytäntöönpanopäätöksen, jäsenvaltiot voivat kyseisen päätöksen voimassaoloaikana soveltaa *väliaikaisia* kohdennettuja julkisia toimia pienten ja keskisuurten yritysten sähköntoimitusten hinnoitteluun. Tällaisten julkisten toimien on täytettävä seuraavat edellytykset:
- a) niiden on rajoituttava enintään 70 prosenttiin edunsaajan kulutuksesta edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona ja säilytettävä kannustin kysynnän vähentämiseen;
 - b) niiden on täytettävä 5 artiklan 4 ja 7 kohdassa säädetyt edellytykset;
 - c) niiden on tarvittaessa täytettävä tämän artiklan 7 kohdassa säädetyt edellytykset;
 - d) *ne on suunniteltava siten, että minimoidaan mahdollinen sisämarkkinoiden kielteinen pirstaloituminen.*

7. Jos **neuvosto** on tehnyt 1 kohdan mukaisen täytäntöönpanopäätöksen, jäsenvaltiot voivat kyseisen päätöksen voimassaoloaikana poiketen siitä, mitä 5 artiklan 7 kohdan c alakohdassa säädetään, soveltaessaan kohdennettuja julkisia toimia sähkötoimitusten hinnoitteluun 5 artiklan 6 kohdan tai tämän artiklan 6 kohdan mukaisesti, poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti asettaa sähkötoimitukselle kustannuksia alhaisemman hinnan edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:
- a) kotitalousasiakkaille asetettua hintaa sovelletaan enintään 80 prosenttiin kotitalouksien mediaanikulutuksesta, ja se säilyttää kannustimen kysynnän vähentämiseen;
 - b) toimittajien välillä ei esiinny syrjintää;
 - c) toimittajat saavat korvauksen siitä, että toimitukset alittavat kustannukset, ***avoimella ja syrjimättömällä tavalla***;
 - d) kaikilla toimittajilla on samoin perustein oikeus tehdä tarjouksia sähkön toimitushinnasta, joka on kustannuksia alhaisempi;
 - e) ***ehdotetut toimenpiteet eivät vääristä sähkön sisämarkkinoita.***

8. *Komissio arvioi hyvissä ajoin ennen 2 kohdan mukaisesti määritetyn voimassaoloajan päättymistä, täyttyvätkö 1 kohdassa säädetyt edellytykset edelleen. Jos komissio katsoo, että 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät edelleen, se antaa neuvostolle ehdotuksen 1 kohdan nojalla tehdyn täytäntöönpanopäätöksen voimassaoloajan pidentämisestä. Jos neuvosto päättää pidentää voimassaoloaikaa, pidennyksen aikana sovelletaan 6 ja 7 kohtaa.*

Komissio arvioi ja seuraa jatkuvasti tämän artiklan nojalla toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä julkaisee säännöllisesti tällaisten arviointien tulokset.”

15) korvataan 69 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. *Komissio tarkastelee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 tämän direktiivin täytäntöönpanoa ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Komissio antaa tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen kertomuksen yhteydessä tai sen jälkeen, kun se on antanut kertomuksen.*

Komission tarkastelussa arvioidaan erityisesti loppuasiakkaille tarjotun palvelun laatua sekä sitä, onko tämän direktiivin mukainen asiakkaiden ja erityisesti heikossa asemassa olevien tai energiaköyhyydestä kärsivien asiakkaiden suojelu riittävää.”

3 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. *Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kuuden kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä].*

Poiketen siitä, mitä tämän artiklan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on kuitenkin saatettava tämän direktiivin 1 artiklan 2 ja 4 alakohdan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [24 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä].

Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti.

Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. *Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.*

4 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan ***kahdentenkymmenentenä*** päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...ssa/ssä ... päivänä ...kuuta

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

LIITE: LUETTELO YHTEISÖISTÄ TAI HENKILÖISTÄ, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöä ennen sen hyväksymistä valiokunnassa:

Yhteisö ja/tai henkilö
Eurelectric
European Network of Transmission System Operators for Electricity
E.ON SE
PGE Polska Grupa Energetyczna SA
Nordenergi
EDF France
Climate Action Network Europe
European Commission (DG ENER)
Ørsted A/S
Acciona S.A.
Nominated Electricity Market Operator (NEMO) committee - OMIE
E.DSO – European Distribution System Operators
Alcoa
EASE
GEODE
ACER
BEUC
ASEALEN
REScoop.eu
EREF
Instituto de Investigación Tecnológica de Comillas (IIT)
Permanent Representation of Germany
Arcelor Mittal
RWE
EEX
Uniper
Nord Pool AS
European Committee of the Regions
Shell
Vattenfall
EGEC
smartEn Smart Energy Europe
DSO Entity
Asociación de Comercializadores Independientes de Energía (ACIE)
European Economic and Social Committee
Naturgy

ENI
Permanent Representation of Denmark
Eurometaux
Euromines
Fondation Abbé Pierre, Friends of the Earth Europe, FEANTSA, ESF
Institute for European Environmental Policy
ENEL
Solar Power Europe
Red Eléctrica Española
Permanent Representation of Spain
Permanent Representation of Luxembourg
RE-Source Platform
E3G
Wind Europe

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

30.6.2023

TALOUS- JA RAHA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnalle

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Valmistelija: Pedro Silva Pereira

TARKISTUS

Talous- ja raha-asioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokuntaa ottamaan huomioon seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 3 kappale

Komission teksti

(3) Vastauksena tähän tilanteeseen komission lokakuussa 2021 esittämään energian hintoja koskevaan tiedonantoon sisältyi valikoima toimenpiteitä, joita EU ja sen jäsenvaltiot voivat käyttää puuttuakseen korkeiden energianhintojen kotitalouksille ja yrityksille aiheuttamiin välittömiin vaikutuksiin (mukaan lukien tulotuki, verohelpotukset, kaasun säästö ja varastointitoimenpiteet) ja parantaakseen kykyä sietää tulevia hintasokkeja. Komission 8. maaliskuuta 2022 antama tiedonanto ”REPowerEU: Komissio hahmotteli 8 päivänä maaliskuuta 2022 antamassa tiedonannossa ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet”¹⁸ lisätoimenpiteitä,

Tarkistus

(3) Vastauksena tähän tilanteeseen komission lokakuussa 2021 esittämään energian hintoja koskevaan tiedonantoon sisältyi valikoima toimenpiteitä, joita EU ja sen jäsenvaltiot voivat käyttää puuttuakseen korkeiden energianhintojen kotitalouksille ja yrityksille aiheuttamiin välittömiin vaikutuksiin (mukaan lukien tulotuki, verohelpotukset, kaasun säästö ja varastointitoimenpiteet) ja parantaakseen kykyä sietää tulevia hintasokkeja. Komission 8. maaliskuuta 2022 antama tiedonanto ”REPowerEU: Komissio hahmotteli 8 päivänä maaliskuuta 2022 antamassa tiedonannossa ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet”¹⁸ lisätoimenpiteitä,

joilla tätä välineistöä voidaan vahvistaa ja joilla nouseviin energianhintoihin voidaan vastata. Komissio *otti* 23 päivänä maaliskuuta 2022 *käyttöön myös väliaikaisen valtiontukijärjestelmän*, joka sallii tietyt tuet korkeiden energianhintojen vaikutusten lieventämiseksi¹⁹.

joilla tätä välineistöä voidaan vahvistaa ja joilla nouseviin energianhintoihin voidaan vastata. Komissio *hyväksyi* 23 päivänä maaliskuuta 2022 *tilapäiset kriisipuitteet, joiden yhteydessä otettiin käyttöön väliaikainen valtiontukijärjestelmä*, joka sallii tietyt tuet korkeiden energianhintojen vaikutusten lieventämiseksi¹⁹. *Puitteet korvattiin 9 päivänä maaliskuuta 2023 tilapäisillä kriisi- ja siirtymäpuitteilla, joilla kriiseihin voidaan vastata joustavammin ja yksinkertaisemmin ja samalla varmistaa kohdennettu tuki ja koheesiotavoitteiden toteutuminen ja joilla edistetään vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.*

¹⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet”, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Komission tiedonanto ”Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen”, C 131 I/01, C/2022/1890.

¹⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet”, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Komission tiedonanto ”Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen”, C 131 I/01, C/2022/1890.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 3 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(3 a) Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisi- ja siirtymäpuitteet ovat osa vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman toista pilaria. Olisi huomioitava, että puitteet ovat tilapäiset ja kohdennetut ja että puhtaan

teknologian eurooppalaisen tuotannon rahoituksen nopeuttamisen ja sisämarkkinoiden eheyden välillä on tehtävä kompromisseja, koska kaikkien jäsenvaltioiden finanssipoliittinen liikkumavara tarvittavien investointien toteuttamiseksi ei ole yhtä suuri. Sen tähden tarvitaan asianmukaisia välineitä, joilla investointitarpeisiin löydetään rakenteellinen ratkaisu.

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 3 b kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(3 b) Energian hinnankorotukset, joita Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja markkinatoimijoiden ylenmääräiset keinottelukäytännöt ovat pahentaneet entisestään, ovat johtaneet inflaatiopaineisiin ja eriarvoisuuksien lisääntymiseen.

Tarkistus 4

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 11 kappale

Komission teksti

Tarkistus

(11) Sähkömarkkinoiden rakenneuudistuksen pitäisi hyödyttää *kotitalouskuluttajien lisäksi* myös *unionin teollisuusyritysten kilpailukykyä helpottamalla niiden mahdollisuuksia* tehdä investointeja puhtaaseen teknologiaan, jota ne tarvitsevat saavuttaakseen nollanettosiirtymän. Unionin energiasiirtymää on tuettava vahvalla puhtaan teknologian tuotantopohjalla. Uudistuksilla tuetaan teollisuuden kohtuuhintaista sähköistämistä ja unionin asemaa maailmanlaajuisena

(11) Sähkömarkkinoiden rakenneuudistuksen pitäisi *paitsi* hyödyttää *kotitalouskuluttajia* myös *mahdollistaa se, että unionin teollisuusyritykset voivat* tehdä investointeja puhtaaseen teknologiaan, jota ne tarvitsevat saavuttaakseen nollanettosiirtymän. Unionin energiasiirtymää on tuettava vahvalla puhtaan teknologian tuotantopohjalla. Uudistuksilla tuetaan teollisuuden kohtuuhintaista sähköistämistä ja unionin asemaa maailmanlaajuisena johtajana puhtaiden energiateknologioiden

johtajana puhtaiden energiateknologioiden tutkimuksessa ja innovoinnissa.

tutkimuksessa ja innovoinnissa.

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 19 kappale

Komission teksti

(19) Kuluttajat ja toimittajat tarvitsevat toimivia ja tehokkaita termiinimarkkinoita suojautuakseen pitkän aikavälin hintavaihteluilta ja vähentääkseen riippuvuuttaan lyhyen aikavälin hinnoista. Sen varmistamiseksi, että energia-asiakkaat kaikkialla EU:ssa voivat hyötyä täysimääräisesti yhdentyneistä sähkömarkkinoista ja unionin laajuisesta kilpailusta, unionin sähkön termiinimarkkinoiden toimintaa olisi parannettava perustamalla virtuaalisia aluekeskuksia markkinoiden nykyisen hajanaisuuden ja monilla tarjousalueilla vallitsevan alhaisen likviditeetin korjaamiseksi. ***Virtuaalisten aluekeskusten olisi katettava useita tarjousalueita ja varmistettava riittävä hintakorrelaatio. Jotkin tarjousalueet voivat jäädä virtuaalisen keskuksen ulkopuolelle siltä osin, että ne eivät vaikuta keskuksen viitehintaan. Näiden tarjousalueiden markkinaosapuolten olisi kuitenkin edelleen voitava suojautua keskuksen kautta.***

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 21 kappale

Komission teksti

(21) Jotta parannettaisiin markkinaosapuolten mahdollisuuksia suojautua, komission asetuksen (EU)

Tarkistus

(19) Kuluttajat ja toimittajat tarvitsevat toimivia ja tehokkaita termiinimarkkinoita suojautuakseen pitkän aikavälin hintavaihteluilta ja vähentääkseen riippuvuuttaan lyhyen aikavälin hinnoista. Sen varmistamiseksi, että energia-asiakkaat kaikkialla EU:ssa voivat hyötyä täysimääräisesti yhdentyneistä sähkömarkkinoista ja unionin laajuisesta kilpailusta, unionin sähkön termiinimarkkinoiden toimintaa olisi parannettava perustamalla virtuaalisia aluekeskuksia markkinoiden nykyisen hajanaisuuden ja monilla tarjousalueilla vallitsevan alhaisen likviditeetin korjaamiseksi. ***Komission olisi arvioitava virtuaalisten aluekeskusten lisäarvoa, ja tämä arviointi olisi esitettävä lainsäätäjille.***

2016/1719 mukaisesti perustetun keskitetyn kauppapaikan roolia olisi laajennettava. Keskitetyllä kauppapaikalla olisi käytävä kauppaa pitkän aikavälin finanssisiirto-oikeuksilla eri tarjousalueiden ja virtuaalisten aluekeskusten välillä. Markkinaosapuolten toimittamat finanssisiirto-oikeuksia koskevat toimeksiannot **on** täsmäytettävä jakamalla samanaikaisesti alueiden välinen pitkän aikavälin kapasiteetti. Täsmäyttäminen ja jakaminen olisi toteutettava säännöllisesti, jotta voidaan varmistaa riittävä likviditeetti ja siten tehokkaat suojautumismahdollisuudet markkinaosapuolille. Pitkän aikavälin siirto-oikeudet olisi myönnettävä lyhyin voimassaoloajoin (yhdestä kuukaudesta vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin), jotta ne vastaisivat markkinaosapuolten tyypillistä suojausaikahorisonttia. Keskitettyä kauppapaikkaa olisi seurattava ja valvottava sen varmistamiseksi, että se suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti.

2016/1719 mukaisesti perustetun keskitetyn kauppapaikan roolia olisi laajennettava. Keskitetyllä kauppapaikalla olisi käytävä kauppaa pitkän aikavälin finanssisiirto-oikeuksilla eri tarjousalueiden ja **mahdollisesti perustettujen** virtuaalisten aluekeskusten välillä. Markkinaosapuolten toimittamat finanssisiirto-oikeuksia koskevat toimeksiannot **olisi** täsmäytettävä jakamalla samanaikaisesti alueiden välinen pitkän aikavälin kapasiteetti. Täsmäyttäminen ja jakaminen olisi toteutettava säännöllisesti, jotta voidaan varmistaa riittävä likviditeetti ja siten tehokkaat suojautumismahdollisuudet markkinaosapuolille. Pitkän aikavälin siirto-oikeudet olisi myönnettävä lyhyin voimassaoloajoin (yhdestä kuukaudesta vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin), jotta ne vastaisivat markkinaosapuolten tyypillistä suojausaikahorisonttia. Keskitettyä kauppapaikkaa olisi seurattava ja valvottava sen varmistamiseksi, että se suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti.

Tarkistus 7

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 30 kappale

Komission teksti

(30) Jos jäsenvaltiot päättävät tukea julkisesti rahoitettuja uusia investointeja, jäljempänä 'suorat hintatukijärjestelmät', vähähiiliseen, fossiilittomiin polttoaineisiin perustuvaan sähköntuotantoon unionin hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, kyseiset järjestelmät olisi järjestettävä kaksisuuntaisina hinnanerosopimuksina, joihin sisältyy tulotakuun lisäksi yläraja kyseisen tuotanto-omaisuuden markkinatuloille. Uusiin sähköntuotantoinvestointeihin olisi kuuluttava investoinnit uusiin voimalaitoksiin, investoinnit olemassa olevien voimalaitosten päivittämiseen sekä

Tarkistus

(30) Jos jäsenvaltiot päättävät tukea julkisesti rahoitettuja uusia investointeja, jäljempänä 'suorat hintatukijärjestelmät', vähähiiliseen, fossiilittomiin polttoaineisiin perustuvaan sähköntuotantoon unionin hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, kyseiset järjestelmät olisi järjestettävä kaksisuuntaisina hinnanerosopimuksina, joihin sisältyy tulotakuun lisäksi yläraja kyseisen tuotanto-omaisuuden markkinatuloille. Uusiin sähköntuotantoinvestointeihin olisi kuuluttava investoinnit uusiin voimalaitoksiin, investoinnit olemassa olevien voimalaitosten päivittämiseen sekä

investoinnit, joilla pyritään laajentamaan olemassa olevia voimalaitoksia tai pidentämään niiden käyttöikä.

investoinnit, joilla pyritään laajentamaan olemassa olevia voimalaitoksia tai pidentämään niiden käyttöikä. ***Koska näillä järjestelmillä muutetaan välillisesti nykyisiä valtiontukisääntöjä (komission tiedonanto ”Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle”^{19 a} ja komission tiedonanto ”Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen”, 2022/C 131 I/01^{19 b}), jotka koskevat julkisen tuen myöntämistä tietyille sähköntuotannon muodoille, komission olisi arvioitava säännöllisesti, ovatko ne edelleen riittäviä ja vääristävätkö tai hajauttavatko ne sisämarkkinoita kohtuuttomasti.***

19 a [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52022XC0218\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52022XC0218(03))

19 b [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:52022XC0324\(10\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:52022XC0324(10))

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 34 kappale

Komission teksti

(34) Koska markkinatuloille asetetaan yläraja, kaksisuuntaisten hinnanosopimusten muodossa olevien suorien hintatukijärjestelmien pitäisi tarjota jäsenvaltioille lisätulolähde aikoina, joina energian hinnat ovat korkeat. Jotta voidaan edelleen lieventää korkeiden sähkönhintojen vaikutusta kuluttajien energialaskuihin, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulot, jotka on kerätty tuottajilta, joihin sovelletaan kaksisuuntaisten hinnanosopimusten

Tarkistus

(34) Koska markkinatuloille asetetaan yläraja, kaksisuuntaisten hinnanosopimusten muodossa olevien suorien hintatukijärjestelmien pitäisi tarjota jäsenvaltioille lisätulolähde aikoina, joina energian hinnat ovat korkeat. Jotta voidaan edelleen lieventää korkeiden sähkönhintojen vaikutusta kuluttajien energialaskuihin, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulot, jotka on kerätty tuottajilta, joihin sovelletaan kaksisuuntaisten hinnanosopimusten

muodossa olevia suoria hintatukijärjestelmiä, välitetään **kaikille** sähkön loppuasiakkaille, mukaan lukien kotitaloudet, pk-yritykset ja teollisuuskuluttajat, niiden kulutuksen perusteella. Tulojen uudelleenjako olisi toteutettava siten, että varmistetaan, että kuluttajat altistuvat edelleen jossain määrin hintasignaalille, jotta he vähentävät kulutustaan, kun hinnat ovat korkeat, tai siirtävät sen aikoihin, joina hinnat ovat alhaisemmat (jotka ovat tyypillisesti ajanjaksoja, joina uusiutuvien energialähteiden osuus on suurempi). Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulojen uudelleenjako sähkön loppukuluttajille ei vaikuta eri toimittajien tasapuolisiin toimintaedellytyksiin eikä niiden väliseen kilpailuun.

muodossa olevia suoria hintatukijärjestelmiä, välitetään sähkön loppuasiakkaille, mukaan lukien kotitaloudet, pk-yritykset ja teollisuuskuluttajat, niiden kulutuksen perusteella **asettaen etusijalle heikossa asemassa olevat asiakkaat ja asiakkaat, joihin energiaköyhyys vaikuttaa tai voi vaikuttaa**. Tulojen uudelleenjako olisi toteutettava siten, että varmistetaan, että kuluttajat altistuvat edelleen jossain määrin hintasignaalille, jotta he vähentävät kulutustaan, kun hinnat ovat korkeat, tai siirtävät sen aikoihin, joina hinnat ovat alhaisemmat (jotka ovat tyypillisesti ajanjaksoja, joina uusiutuvien energialähteiden osuus on suurempi). Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulojen uudelleenjako sähkön loppukuluttajille ei vaikuta eri toimittajien tasapuolisiin toimintaedellytyksiin eikä niiden väliseen kilpailuun.

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 45 kappale

Komission teksti

(45) Jos sähkötoimittajat eivät varmista, että niiden sähköntarjonta on suojattu riittävästi sähkön tukkuhintojen muutoksilta, ne voivat jättää itsensä alttiiksi taloudelliselle riskille ja maksukyvyttömyyden tapauksessa siirtää kustannukset kuluttajille ja muille verkonkäyttäjille. Sen vuoksi olisi varmistettava, että toimittajat ovat asianmukaisesti suojattuja, kun ne tarjoavat kiinteähintaisia sopimuksia.

Asianmukaisessa suojausstrategiassa olisi otettava huomioon toimittajan mahdollisuudet hyödyntää omaa tuotantoaan ja sen pääomarakenne sekä sen altistuminen tukkumarkkinahintojen muutoksille.

Tarkistus

(45) Jos sähkötoimittajat eivät varmista, että niiden sähköntarjonta on suojattu riittävästi sähkön tukkuhintojen muutoksilta, ne voivat jättää itsensä alttiiksi taloudelliselle riskille ja **mahdollisesti** maksukyvyttömyyden tapauksessa siirtää kustannukset kuluttajille ja muille verkonkäyttäjille. Sen vuoksi olisi varmistettava, että toimittajat ovat asianmukaisesti suojattuja, kun ne tarjoavat kiinteähintaisia sopimuksia.

Asianmukaisen suojausstrategian olisi oltava johdonmukainen asiaankuuluvan unionin rahoituspalvelulainsäädännön kanssa, ja siinä olisi otettava huomioon toimittajan mahdollisuudet hyödyntää omaa tuotantoaan ja sen pääomarakenne sekä sen altistuminen

Tarkistus 10

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 53 kappale

Komission teksti

(53) Sähkötoimitusten hinnoitteluun liittyvät julkiset toimet ovat periaatteessa markkinoita vääristävä toimenpide. Tällaiset toimenpiteet voidaan näin ollen toteuttaa ainoastaan julkisen palvelun velvoitteina, ja niihin on sovellettava erityisiä edellytyksiä. Tämän direktiivin nojalla säänneltyjä hintoja voidaan soveltaa energiaköyhiin ja heikossa asemassa oleviin kotitalouksiin, myös kustannuksia alemmalla tasolla, sekä siirtymätoimenpiteenä kotitalouksiin ja mikroyrityksiin. Kriisiaikoina, jolloin sähkön tukku- ja vähittäishinnat nousevat merkittävästi, mikä vaikuttaa kielteisesti talouteen laajemmin, jäsenvaltioiden olisi voitava tilapäisesti ulottaa säänneltyjen hintojen soveltaminen koskemaan myös pk-yrityksiä. Sekä kotitalouksien että pk-yritysten osalta jäsenvaltioiden olisi voitava väliaikaisesti asettaa säännelty hinnat, jotka alittavat kustannukset, edellyttäen, että tämä ei aiheuta vääristymiä toimittajien välillä ja toimittajat saavat korvauksen alihintaan tehdyistä toimituksista. Olisi kuitenkin varmistettava, että tällainen hintasääntely on kohdennettua eikä luo kannustimia kulutuksen lisäämiseen. Näin ollen tällainen hintasääntely olisi kotitalouksien osalta rajoitettava 80 prosenttiin mediaanikulutuksesta ja pk-yritysten osalta 70 prosenttiin edellisen vuoden kulutuksesta. Komission olisi määritettävä, milloin tällainen sähkön hintakriisi on olemassa ja milloin tätä mahdollisuutta voidaan siten soveltaa. Komission olisi myös täsmennettävä tämän määrittelyn

Tarkistus

(53) Sähkötoimitusten hinnoitteluun liittyvät julkiset toimet ovat periaatteessa markkinoita vääristävä toimenpide, **vaikka sähkö olisikin katsottava peruspalveluksi.** Tällaiset toimenpiteet voidaan näin ollen toteuttaa ainoastaan julkisen palvelun velvoitteina, ja niihin on sovellettava erityisiä edellytyksiä. Tämän direktiivin nojalla säänneltyjä hintoja voidaan soveltaa energiaköyhiin ja heikossa asemassa oleviin kotitalouksiin, myös kustannuksia alemmalla tasolla, sekä siirtymätoimenpiteenä kotitalouksiin ja mikroyrityksiin. Kriisiaikoina, jolloin sähkön tukku- ja vähittäishinnat nousevat merkittävästi, mikä vaikuttaa kielteisesti talouteen laajemmin, jäsenvaltioiden olisi voitava tilapäisesti ulottaa säänneltyjen hintojen soveltaminen koskemaan myös pk-yrityksiä. Sekä kotitalouksien että pk-yritysten osalta jäsenvaltioiden olisi voitava väliaikaisesti asettaa säännelty hinnat, jotka alittavat kustannukset, edellyttäen, että tämä ei aiheuta vääristymiä **sisämarkkinoilla tai** toimittajien välillä ja toimittajat saavat korvauksen alihintaan tehdyistä toimituksista. Olisi kuitenkin varmistettava, että tällainen hintasääntely on kohdennettua eikä luo kannustimia kulutuksen lisäämiseen. Näin ollen tällainen hintasääntely olisi kotitalouksien **ja mikroyritysten** osalta rajoitettava 80 prosenttiin mediaanikulutuksesta, **heikossa asemassa olevien asiakkaiden osalta 90 prosenttiin** ja pk-yritysten osalta 70 prosenttiin edellisen vuoden kulutuksesta. Komission olisi määritettävä, milloin

voimassaoloaika, jonka aikana säänneltyjen hintojen väliaikaista laajentamista sovelletaan. Tämä aika voi olla enintään yksi vuosi. Siltä osin kuin tässä asetuksessa suunnitellut toimenpiteet ovat valtioneuvoston, tällaisia toimenpiteitä koskevat säännökset eivät rajoita SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista.

tällainen sähkön hintakriisi on olemassa ja milloin tätä mahdollisuutta voidaan siten soveltaa. Komission olisi myös täsmennettävä tämän määrityksen voimassaoloaika, jonka aikana säänneltyjen hintojen väliaikaista laajentamista sovelletaan. Tämä aika voi olla enintään yksi vuosi. Siltä osin kuin tässä asetuksessa suunnitellut toimenpiteet ovat valtioneuvoston, tällaisia toimenpiteitä koskevat säännökset eivät rajoita SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista.

Tarkistus 11

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 alakohta – a alakohta

Asetus (EU) 2019/943

1 artikla – b alakohta

Komission teksti

”b) vahvistaa peruseriaatteet hyvin toimiville, yhdennetyille sähkömarkkinoille, jotka mahdollistavat kaikkien resurssien tarjoajien ja sähkön asiakkaiden syrjimättömän pääsyn markkinoille, mahdollistavat sähkön termiinimarkkinoiden kehittämisen, jotta toimittajat ja kuluttajat voivat suojautua sähkön hintojen tulevan epävakauden riskiltä, **antavat vaikutusmahdollisuuksia kuluttajille**, varmistavat kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla, lisäävät joustavuutta kulutusjoustopon, energian varastoinnin ja muiden fossiilittomien joustoratkaisujen avulla, varmistavat energiatehokkuuden, helpottavat hajautetun kysynnän ja tarjonnan aggregointia ja mahdollistavat uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön integroinnin markkinoille ja alakohtaisen integroinnin ja siitä maksettavan markkinapohjaisen korvauksen;”

Tarkistus

”b) vahvistaa peruseriaatteet hyvin toimiville, yhdennetyille sähkömarkkinoille, jotka mahdollistavat kaikkien resurssien tarjoajien ja sähkön asiakkaiden syrjimättömän pääsyn markkinoille, mahdollistavat sähkön termiinimarkkinoiden kehittämisen, jotta toimittajat ja kuluttajat voivat suojautua sähkön hintojen tulevan epävakauden riskiltä **samalla kun vältetään haitallista keinottelua, suojelevat kuluttajia, mukaan lukien heikossa asemassa olevat asiakkaat**, varmistavat kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla, lisäävät joustavuutta kulutusjoustopon, energian varastoinnin ja muiden fossiilittomien joustoratkaisujen avulla, varmistavat energiatehokkuuden, helpottavat hajautetun kysynnän ja tarjonnan aggregointia ja mahdollistavat uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön integroinnin markkinoille ja alakohtaisen integroinnin ja siitä maksettavan markkinapohjaisen korvauksen;”

Tarkistus 12

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 alakohta – b alakohta

Asetus (EU) 2019/943

1 artikla – e alakohta

Komission teksti

”e) tukea pitkän aikavälin investointeja uusiutuvan energian tuotantoon ja antaa kuluttajille **mahdollisuus** vähentää **energiälaskujensa** riippuvuutta sähkön lyhyen aikavälin markkinahintojen vaihteluista, erityisesti fossiilisten polttoaineiden hintojen vaihtelusta, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.”

Tarkistus

”e) tukea pitkän aikavälin investointeja uusiutuvan energian tuotantoon ja **joustavuutta, joka** antaa kuluttajille **mahdollisuuden kohtuuhintaistaa energiälaskujaan ja** vähentää **niiden** riippuvuutta sähkön lyhyen aikavälin markkinahintojen vaihteluista, erityisesti fossiilisten polttoaineiden hintojen vaihtelusta, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.”

Tarkistus 13

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 6 alakohta

Asetus (EU) 2019/943

9 artikla – 1 kohta – johdantokappale

Komission teksti

1. **Sähkö-ENTSO on toimitettava** Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista (ESMA) **kuultuaan ACERille** viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2024 **ehdotus** virtuaalisten aluekeskusten perustamisesta termiinimarkkinoita varten. **Ehdotuksen** on täytettävä seuraavat vaatimukset:

Tarkistus

1. **Komissio toimittaa** Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista (ESMA), **Sähkö-ENTSOa ja ACERia kuultuaan** viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2024 **parlamentille ja neuvostolle arvioinnin vaikutuksesta, joka syntyy** virtuaalisten aluekeskusten perustamisesta termiinimarkkinoita varten. **Arviointiin liitetään tarvittaessa ja tapauksen mukaan lainsäädäntöehdotus, ja sen** on täytettävä **muun muassa** seuraavat vaatimukset:

Tarkistus 14

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 kohta – 6 alakohta
Asetus (EU) 2019/943
9 artikla – 1 kohta – d a alakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

d a) siinä varmistetaan, että virtuaalisen keskuksen perustaminen on kyseisten alueiden kuluttajien edun mukaista.

Tarkistus 15

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 kohta – 6 alakohta
Asetus (EU) 2019/943
9 artikla – 2 kohta

Komission teksti

Tarkistus

2. ACER arvioi termiinimarkkinoiden alueellisten virtuaalikeskusten perustamista koskevan ehdotuksen kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta ja joko hyväksyy sen tai muuttaa sitä. Jos ACER ehdottaa muutoksia, se kuulee Sähkö-ENTSOa ennen muutosten hyväksymistä. Hyväksytty ehdotus julkaistaan ACERin verkkosivustolla.

2. ACER arvioi termiinimarkkinoiden alueellisten virtuaalikeskusten perustamista koskevan ehdotuksen kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta ja joko hyväksyy sen tai muuttaa sitä. Jos ACER ehdottaa **ESMAlle ilmoittamisen jälkeen** muutoksia, se kuulee Sähkö-ENTSOa ennen muutosten hyväksymistä. Hyväksytty ehdotus julkaistaan ACERin verkkosivustolla.

Tarkistus 16

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 kohta – 6 alakohta
Asetus (EU) 2019/943
9 artikla – 5 kohta

Komission teksti

Tarkistus

5. Jos sääntelyviranomaisen katsotaan, että markkinaosapuolilla ei ole riittävästi suojausmahdollisuuksia, ja kuultuaan asianomaisten finanssimarkkinoiden toimivaltaisia viranomaisia, jos

5. Jos sääntelyviranomaisen katsotaan, että markkinaosapuolilla ei ole riittävästi suojausmahdollisuuksia, ja kuultuaan asianomaisten finanssimarkkinoiden toimivaltaisia viranomaisia, jos

termiinimarkkinat koskevat 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyjä rahoitusvälineitä, se voi vaatia sähköpörssejä tai siirtoverkonhaltijoita toteuttamaan lisätoimenpiteitä, kuten markkinatakaustoimia, termiinimarkkinoiden likviditeetin parantamiseksi. Markkinaoperaattorit **voivat** unionin kilpailuoikeutta sekä direktiiviä 2014/65/EU ja asetuksia (EU) N:o 648/2012 ja 600/2014 **noudattaen vapaasti kehittää termiinimarkkinoille suojausinstrumentteja, myös pitkän aikavälin suojausinstrumentteja,** tarjotakseen markkinaosapuolille, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, asianmukaiset mahdollisuudet suojautua hintojen vaihtelusta aiheutuvilta taloudellisilta riskeiltä. Jäsenvaltiot eivät saa edellyttää, että tällaiset suojaustoimet rajoittuvat jäsenvaltion tai tarjousalueen sisäisiin kaappoihin.”

Tarkistus 17

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 9 alakohta

Asetus (EU) 2019/942

19 a artikla – 2 kohta

Komission teksti

2. **Jäsenvaltioiden on varmistettava,** että käytössä on markkinahintaisten takausjärjestelmien kaltaisia välineitä, joilla vähennetään ostajan maksulaiminlyönteihin liittyviä taloudellisia riskejä sähkönhankintasopimusten yhteydessä, ja että välineet ovat sellaisten asiakkaiden saatavilla, joilla on esteitä sähkönhankintasopimusten markkinoille pääsyssä mutta jotka eivät ole taloudellisissa vaikeuksissa SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan **mukaisesti.** Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on

termiinimarkkinat koskevat 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyjä rahoitusvälineitä, se voi vaatia sähköpörssejä tai siirtoverkonhaltijoita toteuttamaan lisätoimenpiteitä, kuten markkinatakaustoimia, termiinimarkkinoiden likviditeetin parantamiseksi. **Jos** markkinaoperaattorit **kehittävät suojausinstrumentteja, myös pitkän aikavälin suojausinstrumentteja, niiden on tehtävä se** unionin kilpailuoikeutta sekä direktiiviä 2014/65/EU ja asetuksia (EU) N:o 648/2012 ja **(EU) N:o 600/2014 täysin noudattaen** tarjotakseen markkinaosapuolille, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, asianmukaiset mahdollisuudet suojautua hintojen vaihtelusta aiheutuvilta taloudellisilta riskeiltä. Jäsenvaltiot eivät saa edellyttää, että tällaiset suojaustoimet rajoittuvat jäsenvaltion tai tarjousalueen sisäisiin kaappoihin.”

Tarkistus

2. **Jäsenvaltiot voivat varmistaa,** että käytössä on markkinahintaisten takausjärjestelmien kaltaisia välineitä, joilla vähennetään ostajan maksulaiminlyönteihin liittyviä taloudellisia riskejä sähkönhankintasopimusten yhteydessä, ja että välineet ovat sellaisten asiakkaiden saatavilla, joilla on esteitä sähkönhankintasopimusten markkinoille pääsyssä mutta jotka eivät ole taloudellisissa vaikeuksissa. **Komissio tutkii, vääristävätkö tai hajauttavatko nämä välineet kohtuuttomasti**

otettava huomioon unionin tason välineet. Jäsenvaltioiden on syrjimättömiä perusteita soveltaen määritettävä, mihin asiakasryhmiin nämä välineet kohdistuvat.

sisämarkkinoita ja ovatko ne SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisia. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on otettava huomioon unionin tason välineet. Jäsenvaltioiden on syrjimättömiä perusteita ***asiakasryhmittäin*** soveltaen määritettävä, mihin asiakasryhmiin nämä välineet kohdistuvat, ***ottaen asianmukaisesti huomioon heikossa asemassa olevat asiakkaat.***

Tarkistus 18

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 kohta – 9 alakohta
Asetus (EU) 2019/943
19 a artikla – 6 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

6 a. Jokaisen sähkönhankintasopimuksen sopimuspuolten on ilmoitettava kunkin sopimuksen määrä, hinnat ja kesto kansalliselle sääntelyviranomaiselle. Kansallisen sääntelyviranomaisen on julkaistava sähkön päivittäinen keskihinta, joka on kaikkien kyseisellä tarjousalueella kaupankäynnin kohteena olevien sähkömäärien painotettu keskihinta kyseisenä päivänä.

Tarkistus 19

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 kohta – 9 alakohta
Asetus (EU) 2019/943
19 b artikla – 1 kohta

Komission teksti

Tarkistus

1. Suorat hintatukijärjestelmät, joita sovelletaan sähkön tuottamiseksi 2 kohdassa ***luetelluista*** lähteistä tehtäviin uusiin investointeihin, on toteutettava kaksisuuntaisen hinnanerosopimuksen

1. Suorat hintatukijärjestelmät, joita sovelletaan sähkön tuottamiseksi 2 kohdassa ***tarkoitetuista*** lähteistä tehtäviin uusiin investointeihin, on toteutettava kaksisuuntaisen hinnanerosopimuksen

muodossa. Uusiin sähköntuotantoinvestointeihin kuuluvat investoinnit uusiin voimalaitoksiin, investoinnit olemassa olevien voimalaitosten päivittämiseen sekä investoinnit, joilla pyritään laajentamaan olemassa olevia voimalaitoksia tai pidentämään niiden käyttöikä.

muodossa. *Tällaisten järjestelmien on vastattava vähintään asetuksen (EU) 2020/852 vaatimuksia ja yhdennetyssä kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa suunniteltuja investointeja, jotka liittyvät asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan a kohdassa tarkoitettuun hiilestä irtautumisen ulottuvuuteen, ja suunnitelmaan mahdollisesti tehtäviä päivityksiä.* Uusiin sähköntuotantoinvestointeihin kuuluvat investoinnit uusiin voimalaitoksiin, investoinnit olemassa olevien voimalaitosten päivittämiseen sekä investoinnit, joilla pyritään laajentamaan olemassa olevia voimalaitoksia tai pidentämään niiden käyttöikä.

Tarkistus 20

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 9 alakohta

Asetus (EU) 2019/943

19 b artikla – 3 kohta – a alakohta

Komission teksti

a) oltava suunniteltuja siten, että tulot, jotka saadaan markkinahinnan ollessa rajahintaa korkeampi, jaetaan kaikille sähkön loppuasiakkaille niiden kulutusosuuden perusteella (sama kustannus/hyvitys kulutettua megawattituntia kohti);

Tarkistus

a) oltava suunniteltuja siten, että tulot, jotka saadaan markkinahinnan ollessa rajahintaa korkeampi, jaetaan kaikille sähkön loppuasiakkaille niiden kulutusosuuden perusteella (sama kustannus/hyvitys kulutettua megawattituntia kohti) *asettaen etusijalle korvaamisen heikossa asemassa oleville asiakkaille;*

Tarkistus 21

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 9 alakohta

Asetus (EU) 2019/943

19 b artikla (uusi) – 3 kohta – b a alakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

b a) varmistettava, että hinnanerosopimukset ovat yhteisöpohjaisten/pienimuotoisten hankkeiden saatavilla alimman tarjouksen selvityshintaan;

Tarkistus 22

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 14 alakohta

Asetus (EU) 2019/943

69 a artikla – 1 alakohta

Komission teksti

Mikään tässä asetuksessa ei poikkea direktiivin 2014/65/EU, asetuksen (EU) N:o 648/2012 ja asetuksen (EU) N:o 600/2014 säännöksistä, kun markkinaosapuolet tai markkinaoperaattorit harjoittavat erityisesti direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyihin rahoitusvälineisiin liittyvää toimintaa.”

Tarkistus

Mikään tässä asetuksessa ei poikkea direktiivin 2014/65/EU, asetuksen (EU) N:o 648/2012 ja asetuksen (EU) N:o 600/2014 säännöksistä, kun markkinaosapuolet tai markkinaoperaattorit harjoittavat erityisesti direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyihin rahoitusvälineisiin liittyvää toimintaa. ***Säätelyä, vaatimusten noudattamista ja raportointia koskevien vaatimusten päällekkäisyyttä on vältettävä.”***

Tarkistus 23

Ehdotus asetukseksi

2 artikla – 1 kohta – 5 alakohta

Direktiivi (EU) 2019/944

28 a artikla – 1 alakohta

Komission teksti

Jäsenvaltioiden on ***varmistettava, että*** heikossa asemassa ***olevia asiakkaita suojellaan sähkönjakelun katkaisemiselta.*** Tämä suoja on annettava osana tämän direktiivin 28 artiklan 1 kohdan mukaista heikossa asemassa olevien asiakkaiden

Tarkistus

Jäsenvaltioiden on ***kielletävä sähkönjakelun katkaiseminen kotitalousasiakkailta, jotka eivät pysty maksamaan energialaskujaan, heikossa asemassa olevilta kotitalousasiakkailta ja kotitalouksilta, jotka ovat vaarassa***

suojaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan 11 kohdassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista.”

ajautua energiaköyhyyteen. Tämä suoja on annettava osana tämän direktiivin 28 artiklan 1 kohdan mukaista heikossa asemassa olevien asiakkaiden suoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan 11 kohdassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista.”

Tarkistus 24

Ehdotus asetukseksi
2 artikla – 1 kohta – 6 alakohta
Direktiivi (EU) 2019/944
27 artikla – 1 kohta

Komission teksti

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailta ja, jos jäsenvaltiot pitävät sitä asianmukaisena, pienillä yrityksillä on oikeus saada yleispalvelua eli määrätyn laatuista sähköntoimituksia niiden alueella kilpailukykyisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Jäsenvaltioiden on yleispalvelun varmistamiseksi asetettava jakeluverkonhaltijoille velvoite liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 59 artiklan 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita lujittamasta kotitalousasiakkaiden sekä pienten ja keskikokoisten muiden kuin kotitalousasiakkaiden markkina-asemaa edistämällä mainitun asiakasryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.

Tarkistus 25

Ehdotus asetukseksi
2 artikla – 1 kohta – 10 alakohta
Direktiivi (EU) 2019/944
66 a artikla – 1 kohta – johdantokappale

Tarkistus

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailta, ***mikroyrityksillä*** ja, jos jäsenvaltiot pitävät sitä asianmukaisena, pienillä yrityksillä on oikeus saada yleispalvelua eli määrätyn laatuista sähköntoimituksia niiden alueella kilpailukykyisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Jäsenvaltioiden on yleispalvelun varmistamiseksi asetettava jakeluverkonhaltijoille velvoite liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 59 artiklan 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita lujittamasta kotitalousasiakkaiden sekä pienten ja keskikokoisten muiden kuin kotitalousasiakkaiden markkina-asemaa edistämällä mainitun asiakasryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.

Komission teksti

1. Komissio voi päätöksellään julistaa alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

Tarkistus

1. Komissio voi **yhteistyössä kaikkien jäsenvaltioiden kanssa** päätöksellään julistaa alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin, jos seuraavat edellytykset täyttyvät **samanaikaisesti ja tilanteen odotetaan jatkuvan vähintään kuusi kuukautta**:

Tarkistus 26

Ehdotus asetukseksi

2 artikla – 1 kohta – 10 alakohta

Direktiivi (EU) 2019/944

66 a artikla – 2 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

2 a. Alueellista tai unionin laajuista sähkön hintakriisiä koskevassa julistuksessa varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joihin päätös vaikuttaa, jotta sisämarkkinat eivät vääristy kohtuuttomasti.

Tarkistus 27

Ehdotus asetukseksi

2 artikla – 1 kohta – 10 alakohta

Direktiivi (EU) 2019/944

66 a artikla – 3 kohta – c a alakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

c a) otettava huomioon tukku-markkinoita vääristävät vaikutukset.

Tarkistus 28

Ehdotus asetukseksi

2 artikla – 1 kohta – 10 alakohta

Direktiivi (EU) 2019/944
66 a artikla – 3 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

3 a. Komissio antaa ohjeita siitä, miten näitä kynnysarvoja voidaan soveltaa tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden yhteydessä niin kauan kuin sekä tämä direktiivi että puitteet ovat voimassa.

Tarkistus 29

Ehdotus asetukseksi
2 artikla – 1 kohta – 10 alakohta
Direktiivi (EU) 2019/944
66 a artikla – 4 kohta – a alakohta

Komission teksti

Tarkistus

a) kotitalouksille asetettua hintaa sovelletaan enintään 80 prosenttiin kotitalouksien mediaanikulutuksesta, ja se säilyttää kannustimen kysynnän vähentämiseen;

a) kotitalouksille asetettua hintaa sovelletaan enintään 80 prosenttiin kotitalouksien **ja mikroyritysten** mediaanikulutuksesta, ja se säilyttää kannustimen kysynnän vähentämiseen, **ja sitä sovelletaan vähintään 90 prosenttiin heikossa asemassa olevien asiakkaiden kulutuksesta;**

ASIAN KÄSITTELY
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Otsikko	Asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttaminen unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi
Viiteasiakirjat	COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD)
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	ITRE 1.6.2023
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	ECON 1.6.2023
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Pedro Silva Pereira 20.4.2023
Hyväksytty (pvä)	28.6.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 39 –: 8 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea, Stefan Berger, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Michiel Hoogeveen, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Aurore Lalucq, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Lídia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Eva Maria Poptcheva, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Damien Carême, Niels Fuglsang, Henrike Hahn, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Eugen Jurzyca, Janusz Lewandowski, Chris MacManus, Tonino Picula, Jessica Polfjärd, René Repasi, Eleni Stavrou
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Vladimír Bilčík, Marco Campomenosi, Hannes Heide, Leszek Miller, Patrizia Toia, Juan Ignacio Zoido Álvarez

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

39	+
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea, Stefan Berger, Vladimír Bilčík, Markus Ferber, Janusz Lewandowski, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Lidia Pereira, Jessica Polfjärd, Ralf Seekatz, Eleni Stavrou, Inese Vaidere, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Engin Eroglu, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Eva Maria Poptcheva, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Hannes Heide, Aurore Lalucq, Leszek Miller, Csaba Molnár, Tonino Picula, René Repasi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Patrizia Toia
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffät, Henrike Hahn, Stasys Jakeliūnas, Kira Marie Peter-Hansen

8	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Eugen Jurzyca, Dorien Rookmaker, Johan Van Overtveldt
ID	France Jamet
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos
The Left	José Gusmão, Chris MacManus

4	0
ECR	Denis Nesci
ID	Marco Campomenosi, Valentino Grant, Antonio Maria Rinaldi

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää

8.6.2023

BUDJETTIVALIOKUNNAN KIRJE

Cristian Buşoi
Puheenjohtaja
Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto komission ehdotuksesta asetusten (EU) N:o 1227/2011 ja (EU) 2019/942 muuttamisesta unionin suojan parantamiseksi energian tukkumarkkinoilla tapahtuvaa markkinoiden manipulointia vastaan (2023/0076(COD)) ja asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi (2023/0077(COD))

Arvoisa puheenjohtaja

Edellä mainitussa menettelyssä budjettivaliokunnan koordinaattorit päättivät kokouksessaan 31. tammikuuta 2023, että työjärjestyksen 56 artiklan mukaisesti annettava lausunto annetaan molemmat säädösehdotukset kattavan kirjeen muodossa.

Valiokunta hyväksyi lausunnon kokouksessaan¹ 8. kesäkuuta 2023 ja valtuutti minut välittämään jäljempänä esitetyn kannan.

Ehdotuksen tausta Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoon (ACER) ja ITERiin kohdistuvan talousarviovaikutuksen osalta

Komissio ehdotti 14. maaliskuuta 2023 EU:n sähkömarkkinoiden rakenneuudistusta, jonka tavoitteena on nopeuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja asteittaista luopumista maakaasun käytöstä, vähentää kuluttajalaskujen riippuvuutta vaihtelevista fossiilisten polttoaineiden hinnoista, suojella kuluttajia paremmin tulevilta hintapiikeiltä ja mahdolliselta markkinoiden manipuloinnilta sekä tehdä EU:n teollisuudesta puhdas ja kilpailukykyisempi. Tämä johti kahteen ehdotukseen, joilla muutetaan useita nykyisiä säädöksiä:

¹ Lopullista äänestystä varten läsnä olivat seuraavat jäsenet: Janusz Lewandowski (ensimmäinen varapuheenjohtaja), Olivier Chastel (toinen varapuheenjohtaja), Niclas Herbst (neljäs varapuheenjohtaja), José Manuel Fernandes, Adam Jarubas, Siegfried Mureşan, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Rainer Wieland (PPE-ryhmän puolesta), Markus Ferber ja Asim Ademov (PPE-ryhmän puolesta työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti), Pascal Durand, Jonás Fernández, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Camilla Laureti, Nils Ušakovs (S&D-ryhmän puolesta), Inma Rodríguez-Piñero ja Massimiliano Smeriglio (S&D-ryhmän puolesta työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti), Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Fabienne Keller, Moritz Körner (Renew-ryhmän puolesta), Nicolae Ştefănuţă (Verts/ALE-ryhmän puolesta), Zbigniew Kuźmiuk, Bogdan Rzońca (ECR-ryhmän puolesta), Dimitrios Papadimoulis (The Left-ryhmän puolesta) ja Andor Deli (sitoutumattomien puolesta)

1. REMIT-asetuksen (unionin suoja energian tukkumarkkinoilla tapahtuvaa markkinoiden manipulointia vastaan) muuttaminen ja ACER-asetuksen vastaava muuttaminen.
2. Sähkömarkkinoiden rakennetta koskevan asetuksen ja direktiivin sekä uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin muuttaminen ja ACER-asetuksen vastaava muuttaminen.

Ensimmäisten muutosten yhteydessä ACERille annetaan uusia tehtäviä, jotka liittyvät lähinnä sähkön data-alustoja koskeviin lupa- ja valvontavaltuuksiin, rooliin sähkömarkkinoiden epäilyttävien liiketoimien keskittämisesä sekä REMIT-asetuksen mukaisiin tutkintavaltuuksiin ja laajempiin täytäntöönpanovaltuuksiin. Komission arvion mukaan ACER tarvitsisi 25 uutta kokoaikavastaavaa työntekijää ja 4,2 miljoonan euroa toimintamenoihin vuosina 2025–2027. Kaksi kolmasosaa henkilöstöstä ja toimintamenoista rahoitetaan suuremmilla maksuilla. Tämä merkitsee sitä, että 2,9 miljoonaa euroa on rahoitettava EU:n talousarviosta vuosina 2025–2027.

Toisten muutosten yhteydessä ACERille annetaan myös uusia tehtäviä, jotka koskevat lähinnä sähkön termiinisopimusten kaupan keskusten ennakkohyväksyntää ja menetelmää, jonka mukaisesti jäsenvaltiot raportoivat sähkömarkkinoiden joustavuuden tarpeesta. Komissio arvioi, että ACER tarvitsisi neljä uutta kokoaikavastaavaa työntekijää, joiden kustannukset olisivat 2,8 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027.

ACERin määrärahojen kasvun vaikutus EU:n talousarvioon olisi yhteensä 5,7 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Säädökseen liittyvän rahoituselvytyksen mukaan määrä kohdennetaan uudelleen ITERiä koskevasta budjettikohdasta.

Budjettivaliokunnan kanta

Ehdotuksen talousarviovaikutukset eivät kaiken kaikkiaan ole huomattavat, ja ACER-asetusta muutetaan ainoastaan maksuilla rahoitettavien toimintojen soveltamisalan laajentamiseksi ja sähkömarkkinoiden rakenteen muuttamiseen liittyvien tehtävien lisäämiseksi. Komissio ilmoittaa, että määrärahojen suunniteltu uudelleen kohdentaminen ITERistä ACERiin ei vaikuta kielteisesti ITERin monivuotisen rahoituskehityksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen, ja muistuttaa, että tämän uudelleen kohdentamisen arvioitu 5,7 miljoonan euron kokonaismäärä vastaa 0,1:tä prosenttia ITERin määrärahoista monivuotisen rahoituskehityksen aikana.

Budjettivaliokunta toteaa kuitenkin, että tämän monivuotisen rahoituskehityksen alusta lähtien komissio on antanut useita säädösehdotuksia,² joilla annetaan lisävaroja edellyttäviä uusia tehtäviä ACERille.

2

– Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja

Nämä ACERin kaikki uudet tehtävät lisäävät henkilöstön määrää (monivuotisen rahoituskehyksen perustilanteesta, joka on 77 vakinaista toimihenkilöä, 36 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 4 kansallista asiantuntijaa, 142 vakinaiseen toimihenkilöön, 47 sopimussuhteiseen toimihenkilöön ja 10 kansalliseen asiantuntijaan) ja ennakoituja määrärahatarpeita (talousarvion ennakoitaan kasvavan 22,4 miljoonaan euroon 16,3 miljoonan euron sijaan vuonna 2027).

Tarve turvautua määrärahojen uudelleen kohdentamiseen, jotta voidaan varmistaa tarvittavat toiminnalliset ja hallinnolliset lisäresurssit, vaikuttaa merkittävästi EU:n talousarvion jäljellä olevalla rahoitusohjelmakaudella ja sen jälkeen.

Euroopan parlamentti on toistanut useissa mietinnöissään ja päätöslauselmissaan yleisen kantansa, jonka mukaan uudet tehtävät olisi katettava uusilla resursseilla ja olisi estettävä käytäntö, jonka mukaan vahvistuksia ”kompensoidaan” jaksottamalla tai vähentämällä ohjelmien määrärahoja. Kun kuitenkin otetaan huomioon uusien aloitteiden kasaantuminen, lisätarpeet ja odottamattomat tapahtumat, on todettava selvästi, että tällaisten uusien määrärahojen vakiolähteet EU:n talousarviossa – monivuotisen rahoituskehyksen enimmäismäärien kohdentamattomat liikkumavarat ja muut kuin temaattiset erityisrahoitusvälineet – on todennäköisesti lähes kulutettu tai jopa kokonaan kulutettu vuoden 2024 talousarviosta alkaen.

asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta – ACERin resurssien lisääminen verkon kymmenvuotisen kehittämissuunnitelman valvontaan liittyviä lisätehtäviä varten. Tämä edellyttää rajoitettua määrää lisäresursseja (yksi kokoaikavastaava työntekijä lisää) Verkkojen Eurooppa -välineen energia-alan ohjelmasta (ks. rahoituspalvelusasiakirjassa COM(2020)0824).

- Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metaanipäästöjen vähentämisestä energia-alalla (COM(2021)0805). Tämä edellyttää rajoitettua määrää lisäresursseja (yksi väliaikaisen toimihenkilön toimi vuodesta 2023). Määrärahojen lisäys liittyy yksinomaan virkojen/toimien lisäykseen. EU:n rahoitusosuuden lisäys ehdotetaan kompensoitavaksi vähentämällä vastaavasti Verkkojen Eurooppa -välineen energia-alan ohjelman määrärahoja.
- Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu) (COM(2021)0804). Nämä tehtävät edellyttävät viraston henkilöstöresurssien lisäämistä 15:llä henkilöstötaulukon sisältyvällä viralla/toimella ja kuudella uudella sopimussuhteisella toimihenkilöllä vuoteen 2027 mennessä. Määrärahojen lisäys liittyy yksinomaan lisähenkilöstöön. EU:n rahoitusosuuden lisäys ehdotetaan kompensoitavaksi vähentämällä vastaavasti Verkkojen Eurooppa -välineen energia-alan ohjelman määrärahoja.
- Komission ehdotus neuvoston asetukseksi yhteisvastuun lisäämisestä kaasu- ja kaasuhankintojen paremman koordinoinnin, rajat ylittävän kaasukaupan ja luotettavien viitehintojen avulla; COM(2022) 549 final. Ehdotuksessa esitetään ACERille uusia tehtäviä, jotka koskevat päiväkohtaisen LNG-hinta-arvion ja -viitearvon määrittämistä ja julkaisemista. ACERin on noudatettava hintoja raportoitavista virastoista koskevia IOSCO:n periaatteita, mikä edellyttää kokenutta henkilöstöä. Virasto tarvitsee myös lisäresursseja konsultointia, tietotekniikkaa ja kirjausketjuja varten. ACERin määrärahojen lisäys on tarkoitettu kompensoida vähentämällä Verkkojen Eurooppa -välineen energia-alan ohjelman kohdennettuja menoja.
- Komission ehdotus neuvoston asetukseksi markkinakorjausmekanismista kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta; COM(2022) 668 final. Ehdotus edellyttää lisäresursseja ACERille. Ehdotuksessa annetaan ACERille uusia tehtäviä, jotka koskevat kaasumarkkinoiden seuranta- ja komission avustamista käynnistämällä (ja myöhemmin lakkauttamalla) markkinoiden korjausmekanismi ja seuraamalla EU:n sisäisiä kaasuvirtoja. ACERin määrärahojen lisäys on tarkoitettu kompensoida vähentämällä Verkkojen Eurooppa -välineen energia-alan ohjelman kohdennettuja menoja.

Budjettivaliokunta on valmis seuraamaan ehdotusta tiiviisti menettelyn seuraavissa vaiheissa, erityisesti keskusteltaessa ACERin henkilöresursseista ja taloudellisista resursseista ja mahdollisista talousarviovaikutuksista.

Kunnioitavasti

Johan Van Overtveldt

23.5.2023

SISÄMARKKINA- JA KULUTTAJANSUOJAVALIOKUNNAN KIRJE

Cristian-Silviu Buşoi
Puheenjohtaja
Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Arvoisa puheenjohtaja

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Voidakseen antaa lausunnon ajoissa koordinaattorit päättivät valiokunnan 28. maaliskuuta 2023 pidetyssä kokouksessa antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 23. toukokuuta 2023. Viimeksi mainitussa kokouksessa¹ se päätti pyytää asiasta vastaavaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset, painopisteet ja periaatteet lainsäädäntömietintöönsä.

Kunnioittavasti

Anna Cavazzini
Puheenjohtaja

¹ Lopullista äänestystä varten läsnä olivat seuraavat jäsenet: Anna Cavazzini (puheenjohtaja), Andrus Ansip (varapuheenjohtaja), Krzysztof Hetman (varapuheenjohtaja), Maria-Manuel Leitão-Marques (varapuheenjohtaja), Alex Agius Saliba, Marc Angel, Anna-Michelle Asimakopoulou, Alessandra Basso, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoş, Deirdre Clune, Dita Charanzová, David Cormand, Christian Doleschal, Carlo Fidanza, Elisabetta Gualmini, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Claude Gruffat, Ivars Ijabs, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Katrin Langensiepen, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Francisco José Millán Mon, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Antonio Maria Rinaldi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann.

EHDOTUKSET

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta pyytää asiasta vastaavaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat huomiot, painopisteet ja periaatteet lainsäädäntömietintöönsä:

- A. ottaa huomioon, että sekä kuluttajien että pienyritysten suojelemiseksi hintojen vaihtelulta ja hintapiikeiltä ehdotuksessa säädetään oikeudesta kiinteähintaisiin sopimuksiin ja dynaamisiin hintasopimuksiin, oikeudesta tehdä useita sopimuksia sekä oikeudesta saada parempia ja selkeämpiä tietoja sopimuksesta; ottaa lisäksi huomioon, että siinä esitellään toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan sähkönjakelun katkaisemiselta;
- B. ottaa huomioon, että säännösten tavoitteena on myös parantaa yritysten investointiedellytyksiä ja lisätä investointeja uusiutuviin energialähteisiin, etenkin parantamalla pitkäaikaisten sopimusten markkinoita;
- C. ottaa huomioon, että ehdotus sisältää säännöksiä erityismekanismeista, jotka voidaan ottaa käyttöön sähkön hintakriisin aikana;
 1. panee merkille komission ehdotuksen, joka on osa komission pakettia EU:n sähkömarkkinoiden uudistamiseksi; toteaa, että sillä muutetaan asetusta (EU) 2019/943 (sähköasetus), direktiiviä (EU) 2019/944 (sähködirektiivi), direktiiviä (EU) 2018/2001 (uusiutuvan energian direktiivi) ja asetusta (EU) 2019/942 (ACER-asetus) ja esitellään uusia toimenpiteitä, joiden avulla kuluttajia ja yrityksiä, etenkin pienyrityksiä, suojellaan hintojen vaihtelulta ja etenkin hintapiikeiltä, lisäään valinnanmahdollisuuksia sopimusten suhteen ja parannetaan mahdollisuuksia saada käyttöön uusiutuvaa ja vähähiilistä energiaa, mikä parantaa energiakustannusten vakautta ja ennustettavuutta;
 2. kehottaa ottamaan seuraavat painopisteet ja periaatteet huomioon valmisteltaessa parlamentin kantaa:
 - I. Sisämarkkinat: Täysin yhdentyneillä EU:n sähkömarkkinoilla on asetettava etusijalle oikeudenmukainen ja avoin kilpailu sekä pitkälle kehittyneet sähköverkot, jotka on liitetty yhteen jäsenvaltioiden välillä. Samanaikaisesti olisi varmistettava, että ehdotettu sähkönhankintasopimusten ja kaksisuuntaisten hinnanosopimusten käyttö uusiin investointeihin on vapaaehtoista eikä vaaranna sisämarkkinoiden toimintaa. Komission olisi laadittava tätä varten selkeät suuntaviivat. Direktiivissä ehdotettujen sähköntuotantoon, sähköinfrastruktuuriin ja joustopalveluihin liittyvien investointitoimien olisi oltava markkinapohjaisia sen varmistamiseksi, että yksityisiä investointeja ei jarruteta.
 - II. Saavutettavuus ja kohtuuhintaisuus: Jäsenvaltioiden on varmistettava, että markkinoilla on sekä kiinteään että dynaamiseen hinnoitteluun perustuvia kilpailukykyisiä tariffeja ja varmistettava samalla, että sähkönhankintasopimuksia koskevat markkinat kehittyvät ja että markkinoilla on kohtuuhintaisia tariffeja siten, että energiaa voidaan toimittaa kaikille asiakkaille, myös pk-yrityksille, samalla kun asiakkaita kuitenkin rohkaistaan mukauttamaan kulutustaan energian

hintasignaaleihin ja kannustetaan energiansäästöön liittyviin investointeihin. Sähkön hintakriisin aikana heikossa asemassa olevia asiakkaita, myös energiaköyhyydestä kärsiviä kotitalouksia, on suojeltava asianmukaisesti sähkönjakelun katkaisemiselta, kuten myös ehdotuksessa esitetään, jotta varmistetaan kohtuuhintainen jatkuva sähkönsaanti. Olennaista on kuitenkin saavuttaa oikeanlainen tasapaino suoran tuen ja energiatehokkuuden edistämisen tarpeen välillä prosessin jokaisessa vaiheessa, erityisesti tekemällä energiaremontteja ja vahvistamalla kestäviä käytänteitä.

- III. Katkeamattoman sähkötoimituksen varmistaminen: Sähkö on yhä lisääntyvässä määrin läsnä lähes jokaisella elämäntilanteella, joten sähkön toimitusvarmuudella on yhä suurempi merkitys sekä yrityksille että kotitalouksille. Uudistuksen olisi parannettava edellytyksiä riittäviin investointeihin kaikilla sähköjärjestelmän osaluilla, joita ovat uusiutuva ja puhdas tuotantokapasiteetti, kysynnän mukaan säädettävä sähköntuotanto, siirto- ja jakeluverkot sekä varastointi ja kulutusjousto. Jotta toimitusvarmuutta voidaan edelleen parantaa, kapasiteettiin liittyvät palkitsemismenettelyt olisi tunnustettava markkinoiden rakenteelliseksi osaksi, mikä heijastaisi entistä paremmin riittävyyteen liittyviä tarpeita ja erityisolosuhteita niissä jäsenvaltioissa, joita asia koskee.
- IV. Tietojen läpinäkyvyys: Kaikilla kuluttajilla, myös pk-yrityksillä, olisi oltava mahdollisuus saada energiatarjouksia ja sopimusehtoja koskevia selkeitä tietoja helposti ymmärrettävässä muodossa prosessin kaikissa vaiheissa, myös ennen sopimuksen tekemistä ja sopimuksen tekemisen jälkeen. Näihin tietoihin olisi sisällyttävä tietoja hinnan muodostumisesta, sopimuksen uusimisehdoista, sopimuksen päättämisen seuraamuksista ja muista keskeisistä ehdoista sekä sähkölaskujen sisältämistä tiedoista. Tiedot olisi esitettävä siten, että ne ovat selkeitä, luettavissa, kaikkien loppuasiakkaiden helposti ymmärrettävissä ja vammaisten henkilöiden saatavilla myös vakio- ja muotoisina malleina ja ohjeina. Energiatoimittajien olisi varmistettava, että kuluttajilla on mahdollisuus saada parempia ja selkeämpiä tietoja, etenkin kun kyse on ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista, joiden avulla kuluttajat voivat vertailla tarjouksia.

Samalla olisi myös varmistettava, että kuluttajilla on riittävästi valinnanvaraa ja he voivat vapaasti hyödyntää erilaisia sopimustarjouksia.

Tämän asetuksen avulla olisi vapaiden ja kilpailulle avoimien markkinoiden edistämiseksi varmistettava, että energiatoimittajien tarjoamat tiedot ovat selkeitä ja tarkkoja ja että ne ovat tiedoille asetettujen ehtojen mukaisia, asettamatta kuitenkaan turhia vaatimuksia, jotka voisivat vaikuttaa innovointiin tai rajoittaa toimittajien mahdollisuuksia tarjota kilpailukykyisiä hintoja ja palveluja.

Energiatoimittajat eivät saisi yksipuolisesti muuttaa tai lakkauttaa määräaikaista ja kiinteähintaisia sopimuksia tai maksujärjestelyjä. Edellytykseksi sopimuksen uusimiselle alkuperäisestä sopimuksesta poikkeavin ehdoin olisi asetettava kuluttajan nimenomainen suostumus.

Vaikka toimittajien tiedonantovelvollisuuksia koskevia säännöksiä on jo olemassa, yhä monimutkaisemmiksi muuttuvien energiatarjousten ja erilaisten

markkinointiin liittyvien käytänteiden vuoksi parantamisen tarvetta on edelleen. Kuluttajien saatavilla olevien tietojen olisi oltava riittäviä ja selkeitä eikä sellaisia, että ne aiheuttavat hämmennystä tai johtavat harhaan.

Ennustettavissa olevien hintapiikkien yhteydessä toimittajien olisi ajoissa kerrottava kuluttajille, joilla on vaihtelevia tariffeja, miten he voivat suojautua hintojen nousulta, ja myös ehdotettava energiansäästötoimia ja vaihtoehtoisia tai ennakoivia kuukausimaksusuunnitelmia.

Lisäksi kuluttajilla olisi oltava mahdollisuus vaivatta tutustua selkeisiin ja helposti ymmärrettäviin sähkötarjousvertailuihin, jotka eivät suosi tai syrji mitään yksittäistä tarjoajaa.

- V. Heikossa asemassa olevien asiakkaiden huomioiminen: Kun otetaan huomioon komission suosituksessa (EU) 2020/1563) vahvistetut energiaköyhyyttä koskevat indikaattorit, erityistä huomiota olisi kiinnitettävä heikossa asemassa oleviin kotitalousasiakkaisiin, muun muassa pienituloisiin, vammaisiin sekä elintoimintoja ylläpitäviä laitteita varten sähköä tarvitseviin henkilöihin, joihin kohdistuvien toimituskatkosten olisi oltava kiellettyjä vuoden ympäri. Energiatoimitusten katkaiseminen olisi kiellettävä kaikkien asiakkaina olevien kotitalouksien osalta kriittisinä aikoina, mukaan lukien viikonloput ja juhlapyhät. Erityisen hyödyllistä olisi sallia erinä tapahtuvat maksut.

Energian toimituskatkojen kieltämisen ja erissä maksamisen sallimisen lisäksi heikossa asemassa olevia kuluttajia olisi tuettava myös muiden toimien avulla, mukaan lukien energiatehokkuutta koskevan neuvonnan ja tuen tarjoaminen sekä energiansäästöön kannustavat kohdennetut tukitoimet, mahdollisuus hätärahojen käyttöön ja kohdennettujen valistusohjelmien kehittäminen. Nämä toimet olisi suunniteltava siten, että niistä on hyötyä heikossa asemassa oleville asiakkaille mutta ne eivät koidu turhaksi taakaksi energiantoimittajille eivätkä rajoita kilpailua energiamarkkinoilla.

Jäsenvaltioiden on nimettävä viimesijaiset toimittajat, mutta tämä vaatimus ei saisi kuitenkaan johtaa sähkön tarjoamiseen kiinteään minimihintaan.

- VI. Energiajärjestelmien digitalisointiin liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen: Kaikkien kuluttajien aktiivisen osallistumisen tukemiseksi sähköpalveluista olisi tehtävä sellaisia, että ne ovat helposti myös vammaisten ja vanhusten saatavilla verkossa. Tämä voidaan saavuttaa suunnittelemalla saavutettavuuden kannalta helppokäyttöisiä ja yksinkertaisia käyttöliittymiä. Energiajärjestelmän digitalisoinnin olisi oltava tulevaisuuden sähkömarkkinoiden ja -järjestelmien keskiössä myös siten, että kuluttajan toimintamahdollisuudet tuottajana lisääntyvät. Samalla on tärkeää varmistaa, että kuluttajien yksityisyyttä ja henkilötietoja suojellaan pitämällä yllä korkeita yksityisyydensuoja- ja tietoturvanormeja. Tämä ei kuitenkaan saisi millään tavalla estää sähköntoimittajia tarjoamasta kaikille asiakkaille, joilla ei ole internetyhteyttä, mahdollisuutta saada helposti ja nopeasti yhteys asiakaspalveluun puhelimitse tai muulla tavoin.

- VII. Suhteellisuus: On varmistettava, että jäsenvaltioille sallitut julkiset toimet eivät johda markkinoiden vääristymiseen tai pirstaloitumiseen, vaan lujittavat sisämarkkinoita ja takaavat korkeatasoisen kuluttajansuojan. Kaikkien tällaisten väliaikaisten toimien olisi oltava tarkasti kohdennettuja, asianmukaisesti perusteltuja, näyttöön perustuvia ja oikeasuhteisia, ja niistä olisi luovuttava niin pian kuin mahdollista.
- VIII. Koordinointi: Komission, kansallisten sääntelyviranomaisten ja ACERin olisi seurattava järjestelmällisesti jäsenvaltioiden käyttöön ottamien toimenpiteiden ja mekanismien vaikutuksia sähkön sisämarkkinoihin, ja samalla olisi myös arvioitava kilpailuun, kuluttajan valinnanvaraun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan kohdistuvia vaikutuksia.
- IX. Läpinäkyvyys, viestintä ja vuoropuhelu: Kaikkien energiamarkkinoihin liittyvien toimenpiteiden kehittämisessä ja täytäntöönpanossa on toimittava läpinäkyvästi siten, että mukaan otetaan kaikki asianomaiset sidosryhmät (myös kuluttajajärjestöt, pk-yritysten edustajat, energiantoimittajat, sääntelyviranomaiset ja muut asiaankuuluvat toimijat). Tarvittaessa olisi varmistettava jatkuva vuoropuhelu sidosryhmien kanssa.
- X. Vaihtoehtoinen riidanratkaisujärjestelmä: Kuluttajilla olisi oltava mahdollisuus kääntyä energia-asioihin erikoistuneiden vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten puoleen ja saada tukea riitatilanteissa, jotka liittyvät heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa. Tätä mekanismia olisi käytettävä riitatilanteissa, jotka syntyvät toimittajien kanssa joko sähkön hankinnan tai myynnin osalta, energiayhteisöjen ja kansalaisten energiayhteisöjen kanssa sekä energian yhteiskäytöstä tehtyjen sopimusten sopimuspuolten kanssa.
- XI. Sähkön sisämarkkinoiden eheys: Jäsenvaltioiden käyttöön ottamien toimenpiteiden ja mekanismien yhteydessä olisi huomioitava kilpailuun, palvelujen vapaaseen tarjoamiseen ja sähkön sisämarkkinoiden toimintaan kohdistuvat vaikutukset, jotta voidaan varmistaa oikeudenmukainen ja avoin kilpailu, tasavertaiset toimintaedellytykset sekä sisämarkkinoiden perustana olevien keskeisten periaatteiden noudattaminen.
- XII. Rajatylittävää energiaa kaikille: Energiamarkkinoiden integrointia unionin alueella olisi jatkettava, jotta kaikilla kuluttajilla olisi mahdollisuus tehdä energian toimitussopimuksia oman alueensa tai jäsenvaltionsa ulkopuolella sijaitsevien energiantoimittajien kanssa kilpailun edistämiseksi, kuluttajien valinnanvaran lisäämiseksi ja hintojen alentamiseksi. Tähän olisi kannustettava etenkin raja-alueilla, missä energiaverkot on integroitu. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että toimittajien harjoittamaa rajatylittävää myyntiä tuetaan käytännön toimenpitein, joita ovat esimerkiksi selkeät ja läpinäkyvät verotussäännöt, palvelun vähimmäistasoa koskevat minimivaatimukset, hallinnollisten menettelyjen keventäminen sekä selkeiden sääntöjen määrittäminen kuluttajansuojaa ja riitojenratkaisua varten.

**ASIAN KÄSITTELY
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Otsikko	Direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttaminen unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi			
Viiteasiakirjat	COM(2023)0148 – C9-0038/2024 – 2023/0077B(COD)			
Annettu EP:lle (pvä)	14.3.2023			
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	ITRE 29.2.2024			
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	BUDG 29.2.2024	ECON 29.2.2024	IMCO 29.2.2024	
Esittelijä(t) Nimitetty (pvä)	Nicolás González Casares 11.4.2023			
Valiokuntakäsittely	24.4.2023	23.5.2023	25.10.2023	28.11.2023
	7.12.2023	15.1.2024		
Hyväksytty (pvä)	19.7.2023			
Lopullisen äänestyksen tulos	+: –: 0:	55 15 2		
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	22.3.2024			

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

55	+
ID	Paolo Borchia, Rosanna Conte, Elena Lizzi, Antonio Maria Rinaldi
NI	Francesca Donato
PPE	Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Markus Pieper, Massimiliano Salini, Sara Skyttedal, Maria Spyraiki, Ivan Štefanec, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Emma Wiesner
S&D	Beatrice Covassi, Matthias Ecke, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Romana Jerković, César Luena, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Michael Bloss, Damian Boeselager, Ignazio Corrao, Henrike Hahn, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Jordi Solé

15	-
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Johan Nissinen, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Robert Roos, Grzegorz Tobiszowski
ID	Marie Dauchy, Thierry Mariani
NI	Edina Tóth
PPE	François-Xavier Bellamy, Arnaud Danjean
Renew	Christophe Grudler
The Left	Marisa Matias, Marina Mesure

2	0
S&D	Robert Hajšel, Ivo Hristov

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää